

חוק וסדר • מאורסים • מכבי • טיפים על הדרך • מחשבים •

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • ספרים וסופרים • ראשונים שחולקים על הירושלמי

Like Share 47K people like this. Sign Up to see what your friends like.

שלום אורח. באפשרותך [להתחבר](#) או [להירשם](#)

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1 2 3 4

הצג תגובות לאשכול מהסוף להתחלה

נשלח ב-22/7/2009 17:46

לוצאטי

ראשונים שחולקים על הירושלמי

זכרני כשלמדתי שביעית מצאתי בכמה מקומות שהר"ש משאנץ מפרש משניות דלא כהירושלמי **הלכה למעשה** (כבדה עלי מלאכת חיפוש מראי מקומות ועם הקוראים הסליחה).
האם תופעה זו מצויה גם אצל ראשונים אחרים? כוונתי למחלוקת בלא להשען על הבבלי.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-23/7/2009 00:27

דער_לץ

רמב"ם בכורים ז' ט': "אבל שני ישראלים שעשו כך וחזר כל אחד אחר שחלקו והוסיף על חלקו עד שהשלימו לשיעור הרי זו פטורה, שכבר היתה לה שעת חובה והן היו פטורין באותה שעה מפני שעשאוה לחלק".
השגת הראב"ד: "אבל שני ישראלים וכו' עד מפני שעשו אותה לחלק. א"א אין דבר זה מחזור ואם עשו אותה לחלק והשלימו מאין לו שהוא פטור ומה בין זה לעושה עיסתו קבין והשיכן או שצרפן בסל שהן חייבין ואע"פ שראה כן בירושלמי אין השכל נותן לסמוך עליו ועוד דקי"ל אין דחוי אצל מצות ואחד זה ואחד זה כיון שהשלים עליו חייב".

בזכרני עוד כאלו ואנסה לשחזרם

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-23/7/2009 00:28

דער_לץ

עם סגירת הגליון נזכרתי בטור א"ח תלג' שמביא דברי הירושלמי בדודק חור עד י' טפחים, ודוחה דבריו מסברא בעלמא בלא שום ראייה ופוסק לא כן וכ"ה בש"ע

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-23/7/2009 00:31

מנהשורה

הערה לגליון הבא (מתוך הזכרון ושלא בעיון כה"צ): נדמה לי שמוצאים שם (ס' אור"ח) ישובים, אם שלא תהיה סתירה ואם שזה יהיה ע"פ הבבלי.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-23/7/2009 00:39

דער_לץ

ישובים ש"מצא רבינו בריתא אחרת או שום מאמר או מסתמא יש שום דרשא", הם טובים ליישב ההלכה. אבל הטור כותב כך: "ובירושלמי חשיב גבוהים למעלה מ' טפחים ואינו נראה שיעקר תשמיש אדם הוא למעלה מ' אלא כדפרישית שאין יד האדם מגעת שם".

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-23/7/2009 07:34

לוצאטי

דער לץ (לא נעים לקרוא לך כך)

מעובדה זו ברור שהם לא סברו כהכס"מ ריש פ"ב מהל' ממרים, שכתב שקבלו עליהם שלא לחלוק על התלמוד (וכן מאגרת רש"ג מתבאר שלא כדבריו), וגם לא כהגר"א בחו"מ ס' כה שכתב מקור לכך שאי אפשר לחלוק על התלמוד מהא דרבינא ורב אשי סוף הוראה.

ולפיכך נותרנו בזה עם מה שכתב הרמב"ם (בהקדמה למשנ"ת) שאי אפשר לחלוק על הבבלי מפני שפשטו דבריו בכל ישראל לפסוק כמותו. וא"כ על הירושלמי אפשר שהרי לא פשטו דבריו. אבל יש לברר האם אכן חלק הרמב"ם עצמו על הירושלמי, וכמדומה שלא.

תוקן על ידי לוצאטי ב- 23/07/2009 7:52:42

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 12:45

לוצאטי

מצאתי במאירי שבת קל
'פירושו בירושלמי שאף התנוק שבת במבוי ואינו נראה כן'

תוקן על ידי לוצאטי ב- 23/07/2009 12:42:29

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 13:13

אליהוא

דערלץ. הראי' מתל"ג יש לדחות דאינו נראה היינו אינו נראה כן מהגמ', ועי' ביהגר"א שם שאכן הביא מקור מהגמ' דלא כהירושלמי, אך הראי' מהראב"ד אכן ראי' היא.
אם כי כמובן שאי"ז הדרך אלא במקרים נדירים, ועי' ש"ך חו"מ כ"ה "אין לנו כח להכריע מסבא שלא כהירושלמי, וע"ע בהקדמה לספר תוספות ירושלים שהביא מהרבה ראשונים שבמקום שאין הכרעה בבלי יש לפסוק ע"פ הירושלמי.
לוצאטי. ד' הגר"א דרבינא ורב אשי סוף הוראה היינו על התלמוד בבלי שחתמוהו רבינא ורב אשי, ולא על הירושלמי שלא נודע מי חתמו. וכמדומה שיש בראשו' שצריך לפסוק כבבלי נגד ירושלמי משום הך דסוף הוראה.

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 16:02

דער_לץ

אליהוא, אני מסכים עמך ש"יש לדחות" כדברך, אבל לא משמע שזה כוונת הטור. כך לא אומרים "אין נראה מן הגמרא שלנו", העתקתי את לשונו הצחה וכל קורא ירושה ממנה נחת.
אני לא סבור שזה קשור דוקא לזה שלא קיבלנו דברי הירושלמי, אלא לגישת הראשונים הספרדים המבוטאת יפה באגרת הר"מ לחכמי מרשיליא שלפעמים מחליטים שמאמר מסוים הוא דעת יחיד, וקיבלנו רק הכרעות ברורות והסכמות כלליות של חכמי התלמוד, לא כל מה שמשמע מכל מימרא. ואמנם הטור היה אשכנזי אבל הושפע משיטה זו.
וזה כל ענין דיחויא בעלמא הוא, שבמאות מקומות הראשונים ספרדים כשאשכנזים דוחים דברים המפורשים בהדיא בחשבון הגמרא (שהאחרונים מוכיחים הכוחות רבות להלכה מחשבונות כאלו) משום שהם דיחויא בעלמא, דהיינו שנאמרו דרך המו"מ ולא דרך הכרעת הלכה. וראה בפירוש החיד"א למסכת סופרים פ"ה המבאר דברי הרמב"ם פ"ו מיסודי התורה הפוסק דלא כשמואל, דלא קיימא לן כאמוראים אלא כשפוסקים, לא כשמוכח מדבריהם. וכהנה למאות ולאלפים, וידעתם שאיני מגזים.

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 16:59

לוצאטי

אליהוא,
הר"ש משאנץ מפרש פעמים הרבה אחרת מן הירושלמי, הגם שמביא דבריו לאחמ"כ.

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 17:59

אליהוא

לוצאטי, פעמים ידעתי, פעמים הרבה לא ידעתי. אגב, מצאת מי שעמד בזה?
כידוע מבאי ר"מ מאיליא [ריש ספר בינת מקרא] בשם הגר"א כי 'הוסיף אומץ' לומר שגם במשנה יש פשט ודרש, והדברים ידועים, אמנם כמדומה שרבותינו הראשו' לא הלכו בזה הדרך.

מנותק

זכר

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב-23/7/2009 18:28

דער_לץ

מה לא הלכו בזה הדרך? הלא זה יסוד כל ה'דיחויא בעלמא' לרבבותיו?

וכפי שמוגדר בקיצוניות בספר המכריע לריא"ז סי' ז': "אמוראים מתרצים לפעמים עיקרים של פסקי הלכות ואין לסמוך עליהם אלא חדודים בעלמא ולפולגים שהיו עושין האמוראים ולא שיסמכו עליהם ובהרבה מקומות בתלמוד אתה מוצא כן"

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 19:04

לוצאטי

רש"ג באגרתו הלך בדרך אחרת מן הגר"א, וכתב שהאמוראים חלקו על רבי, וגם שינו את נוסח המשנה מפני שסברו שנסתבשה.

אליהוא, לא חיפשתי אם עמד בזה משהו.

תוקן על ידי לוצאטי ב- 23/07/2009 19:01:22

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 19:08

אליהוא

ספר המכריע הוא להרי"ד ולא להריא"ז.

רבבותיו. דרך גוזמא נקט.

החיבור בין הדרש של הגר"א לדיחויא/שינויא של הראשונים הוא מעניין אך אינו מוכרח. [ציוין כי גם הגר"א דורך- זכור לי לפחות פעם אחת- בדרך זו של דיחויא בעלמא].

עם זאת כנראה שהראשו' נקטו כן בד"כ רק במקרים של סתירות והעדיפו זאת ממח' הסוגיות, ואיני סבור כי המקרים של הר"ש והירושלמי מתאימים לסגנון זה.

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 19:50

אתנחתא

אז מה היה לנו?

כבר אין זה רק נגד הירושלמי אלא כללות התייחסות לשקו"ט של הגמרא שהטור (והראב"ד?) הושפע מדרך הלימוד הספרדי או של הגאונים?

יותר נראה שרק כלפי הירושלמי כתבו כך, שכן תמוה מדוע רק במקום אחד לא יקבל את הירושלמי ובל מקום קיימו וקיבלו ונסיו לבאר ולתרץ, ואי אפשר לבנות יסוד על מקרה יחיד. אלא נראה שכידוע כתבו הראשונים שהירושלמי משובש ולכן יכלו לדחות ירושלמי במקום שלא זה הסתדר אצלם, או שמה היה להם חשבון מסויים מדוע זה לא לפי ההבנת הבבלי.

דווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-23/7/2009 20:29

מנהשורה

איני חושב ש'דיחויא בעלמא' קשור לפה. אם כבר זה דומה ל'שינויי דחיק', ושניהם כללים בלימוד התלמוד.

ס' אור"ח בס' תלג' בשה"כ הלך בדרך רש"י והר"ן שפירשו כך בבבלי, אלא שלשנו חדשה. וממקרה בודד אין להסיק מסקנא משמעותית כ"כ.

האב"ע אוהב לכתוב 'דעת יחיד'. יש כזו גם בהלכה?

דווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בית < פורומים < שירה ספרות ופרוזה < ספרים וסופרים < ראשונים שחולקים על הירושלמי

חוק וסדר • מאורסים • מכבי • טיפים על הדרך • מחשבים •

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • ספרים וסופרים • ראשונים שחולקים על הירושלמי

Like Share 47K people like this. Sign Up to see what your friends like.

שלום אורח. באפשרותך [להתחבר](#) או [להירשם](#)

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1 2 3 4

הצג תגובות לאשכול מהסוף להתחלה

נשלח ב-23/7/2009 21:26

לוצאטי

נשלח ב-23/7/2009 23:26

דער_לץ

נשלח ב-23/7/2009 23:28

דער_לץ

הרמב"ם:

דער_לץ ואתנחתא
לא הבנתי מה הקשר לדרך לימוד מסויימת. המדובר על התייחסות לירושלמי כאל עוד מאן דאמר - חשוב מאד - ולא כסמכות שלא ניתן לערער על דבריה. דרך הלימוד שכתבתם עליה היא לאחר קבלת הבבלי כסמכות, והנדון באלו תנאים.

אתנחתא
בהחלט לא מדובר על מקרה יחיד. כבר כתבתי שהר"ש עושה זאת שיטתית, וללא ראיות מהבבלי.

דווח על תוכן פוגעני

אמר הלוצאטי:

רש"ג באגרתו הלך בדרך אחרת מן הגר"א, וכתב שהאמוראים חלקו על רבי, וגם שינו את נוסח המשנה מפני שסברו שנשתבשה... לא הבנתי מה הקשר לדרך לימוד מסויימת. המדובר על התייחסות לירושלמי כאל עוד מאן דאמר - חשוב מאד - ולא כסמכות שלא ניתן לערער על דבריה. דרך הלימוד שכתבתם עליה היא לאחר קבלת הבבלי כסמכות, והנדון באלו תנאים.

אני לא חושב שדברי רש"ג סותרים את דברי הגר"א, וגם בשם הגר"א נאמר אותו דבר בהקדמת פאה"ש משם הגר"א בבאור ענין חמ"ח "דלא חסר כלל בסדר שסידר רביה"ק במתני' רק רבי ס"ל כהתנא דאליב' סתמה והגמ' ס"ל כאידך תנא". והיינו "שנשתבשה", כי אין כוונתך לטעות דפוס, אלא שמעבירי המשנה סתמו כדעה אחת שהיא אינה עיקרית. ואעפ"כ לא תמיד הודיעו זאת בצורה כזו, אלא קראו לזה חיסורי מחסר, אבל לגבי הטקסט המקורי אין זה אלא דרוש כי הוא לפי דעה אחרת. ואין זה חדוש הגר"א כי בפיה"מ ואחריו הרא"ש והתני"ט והרש"ש ועוד רבים פירשו המשנה דלא כפירוש הגמ', ומזה מוכרח שהבינו שפי' הגמ' יכול להיות דרש. וע"כ אין שום מחלוקת בזה.

קשה לי להאמין שמישהו התייחס לירושלמי כדברך "חשוב מאד ולא כסמכות", הראשונים התבטלו בודאי לגבי האמוראים, שהרי בירושלמי מובאים אותם אמוראים שבבלי תמיד, וכי אם הובאה מימרא שלהם בבבלי אין להם סמכות? ולדעתי הכל תלוי במה שביארתי, שלפעמים נראה איזה משפט כדעת יחיד, שנאמר במקומו, ולא מייצג את הקונצנזוס של האמוראים.

ומכאן אני בא לדברי רבן אליהוא:

"רבבותיו. דרך גזמא נקט.
החיבור בין הדרש של הגר"א לדיחויה/שינויה של הראשונים הוא מעניין אך אינו מוכרח. [יצוין כי גם הגר"א דורך-זכור לי לפחות פעם אחת- בדרך זו של דיחויא בעלמא].
עם זאת כנראה שהראש' נקטו כן בד"כ רק במקרים של סתירות והעדיפו זאת ממח' הסוגיות".

ועם סיום דבריו אני מסכים כלל, בפירוש המציאות אינה כן, לא רק במקרים של סתירות, אלא לפי הבנתם וסברתם, לא קיבלו דברי התלמוד כשנאמרו דרך אגב או דרך מו"מ. עבור נא על מעט הדוגמאות האלו וחוהו את דעתך. אמנם בעלי התוספות אמרו כן דוקא במקרה של סתירה, כיאות לשיטת רבותינו האשכנזים שהתלמוד מקשה אחת.

דווח על תוכן פוגעני

ב"ח אה"ע ו' ס"ב: דרכו של הרמב"ם בדוכתי טובא דלא סמך אשנויא דמשני לדחות הק' אלא דסמך אפשוטה של משנה או מימרא ועי"ש שפוסק כן. (וכן שם סו' דהא דמשני' דם דגים מותר אם יש בו קשקשים שנויא בעלמא הוא ולא פסק כן אלא מותר בכל ענין ודחה דברי רב).
רמב"ם יוצא טו, הכס"מ מפרש דעת הר"מ דק' ותי' הגמ' דחויא בעלמא ואין הלכה כן.
רמב"ם פ"ה ממעילה ה"ו שפוסק כפשוטה של מימרא ב"ב עט. אמר רבי נראין דברי ר' יוסי בשדה וד' ר' יהודה בבור ואף שבגמ' אמרו ה"ק מודה ר' יוסי לר' יהודה אבל כו' עדיין היא מחלוקת ולפ"ז אזדו דברי רבי מכוונתם, מ"מ פסק הכי דאין מקרא יוצא מידי פשוטו לענין הלכה.

מ"מ פט"ז משבת הט"ז רבינו סמך לו על פשט הבריתא ופשט ד' ר' יוחנן ואינו סומך על דחיות הנזכרות שם. תשובת הרמב"ם המובא במ"ע פ"ב משכנים הט"ז לחכמי לוניל ששאלוהו למה לא פסק כתי' הגמ': "זאת השאלה לא היה לחכמים גדולים כמוכם לשאול אותה כו' ואותו השני שנויא בעלמא הוא ואינו אליבא דהלכתא".

הרשב"א:

רשב"א ערובין מט: משם הראב"ד דבגמ' אמרו תניא כוותי' דשמואל ומה שהקשו לשמואל תרצו אמר לך שמואל כו', ולפ"ז היה ראוי לפסוק כרב, אבל כיון דתני' זה דשמואל דחוק פוסק הראב"ד כרב אע"ג דבגמרא אמרו שיש ברייתא כשמואל ולא קשיא עליה. שו"ת רשב"א ח"ג סי' שמג' תשובה כל מה שאמרו שם ביבמות לא בדוקא נאמר אלא דחיתא בעלמא נינהו. רשב"א שבת מה: י"ל שאלו מן הדברים שנאמרו בגמ' לרווחא דמילתא לתרצוי אליבא דכולי עלמא.

שא"ר:

שו"ת ריב"א סי' רח' דחיה בעלמא היא ודרך התלמוד כן. בעה"מ סוף ביצה ה"מ חבטאי נינהו ולא סמכי' עלייהו. רז"ה חולין לב. הביא מ"ד שנויא בעלמא הוא. הרא"ש נדה כב' דיחויא בעלמא הוא ולא עיקר. עי' בב"י סי' פו' ושו"ע דעת סה"ת ועוד דשנויא בעלמא הוא מה דאמרו בגמ' ולא סמכי' עלה ולא כס"ס, וכן רש"י חולין ע. ורמב"ן בהלכות בכורות פ"ג אות לה.

בית יוסף:

בית יוסף א"ח תצח"ט אע"ג דלמ"ד אין מוקצה לחצי שבת נמי אמרינן בגמרא כגון דיתבי דייני התם ההוא דיחויא בעלמא הוא. ב"י יו"ד קצ"ח' ואיכא דאמרי לחומרא כדבעי למיפשט מבריייתא ואף על גב דדחו לה דיחויא בעלמא הוא. ב"י רפא' א' ואף על גב דאהדר ליה רב אשי לרב בודיא דילמא ליגנז דיחויא בעלמא הוא ולא סמכינן עליה. ב"י חו"מ תיד' א' משמע דסבירא ליה דהא דקאמר בהלכה ואין מורין פליגי דיחויא בעלמא הוא. וכן הוא בב"א א"ח תט' לפרש סברת הטור.

שו"ת אחרונים:

שו"ת מהר"ם אשכנזי סי' יז' ומאי דקאמר גמרא ולא היא וכו' דחויא בעלמא היא. שו"ת רמ"ע מפאנו סי' קכג' בפרק שבעות תניין כד: דמתניתין דפרק אמרו לו בבכור מיירי דהתם דחויא בעלמא הוא ולא סמכינן עילויה תדע שהרי בכור קדושתו מרחם והו"ל. שו"ת באר שבע סי' כ' בשבת פרק בפרק במה אשה כתנאי והבריייתא דפוקק לה זוג בצוארה כו פליגא עליה דרב בדרך דחויא בעלמא משני הכי. שו"ת מהר"ט חו"מ סי' ק' דהך דמיייתא בב"ר שלמד דוד והלא הם פרצו את הגדר וכו' דחויא בעלמא הוא וקרא דשופטים דעגלון מלך מואב הי"ל להביא אלא דמן התורה. שאלת יעב"ץ ח"א סי' ג' סתמא דתלמודא משמע נמי דהכי ס"ל כרבי דהכי אמרינן בהדיא לעיל אע"ג דהכא דחויא בעלמא הוא דדחי לא כל שכן שאין יכולין להפקיע זכותו של אדון להפדותו. שו"ת חיים שאל ח"ב סי' מג' וכבר הרשב"א בחידושי שם הכריע דהא הוי דיחויא בעלמא ונקטינן ברכות אינן מעכבות זא"ז כמבואר שם באורך והא הוה פשיטא. שרידי אש ח"ה סי' מז' ובעצם סברתו שמה שאמר ר' אבון בירושלמי שהבריייתא דאין מעברין מיירי בעיברוה מפני האביב הוא דיחויא בעלמא.

הגר"א:

הגר"א באלהיו רבה נדה פ"ה מ"ה כתב דהאי שינויא דאיתא בסנהדרין נה דיחויא בעלמא הוא דהא דתני קטנה אונס הוא וכו' ע"ש וע"ע בזה בשו"ת הגרע"א תנינא. וכן בהגר"א א"ח תקנא' מט' הא דאר"י דחויא בעלמא הוא.

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב-23:29 23/7/2009

דער_לץ

בעלי התוספות:

זכר **מנותק**

כתובות מז: ואע"ג דדחי הש"ס לא דכולי עלמא כר' אלעזר דיחויא בעלמא הוא ואדיחויא לא סמכינן והורה ר"ת הלכה למעשה. ערובין כז: מה שאמר רבא לקמן כו' לחדודי דההוא מרבנן אמר ואינו הלכה. בשבת עב אף על גב דבעיא היא בפרק קמא דזבחים דף ו' ולא איפשיט דדחי ליה הש"ס בסוף הסוגיא דחויא בעלמא. יבמות קטז. הא דבשילתי נדרים דף צא דחה רבה למילתיה דחויא בעלמא. שם קיז. א"כ התם דחויא בעלמא הוא דמוקי כבית שמאי. גטין נא. דבעי למידק דקצובין לחודיה מהני ארבי יוחנן דאמר לעיל לפי שאין כתובין ומיהו התם דחויא בעלמא הוא ובמסקנא דהכא ניחא. ע"ז יז. ופריך בגמ' דכותבין שובר אמר אביי תני מקרעת דחויא בעלמא הוא כלומר מהכא לא תדוק. ע"ז לג. אומר ר"ת כי האי אתקפתא דרב אשי אינה אלא דחויא בעלמא כלומר דמדבר זביד לא תשמע. פסחים עד: ומיהו אור"י בשם ר"ת דהא דמסקינן שאני לב דשיע דיחויא בעלמא הוא וכרבה פסקינן בסמוך דמוליייתא שריא. סוכה ל. חשיב מצוה הבאה בעבירה אף על פי שקנאו בשינוי מעשה קודם שבא לידי חיוב חלה התם דיחויא בעלמא הוא. חגיגה יז. רב אשי אמר אפילו תימא צדין מותרין דיחויא בעלמא דהא ס"ל לרב אשי בפרק בתרא דשבת. גטין ז: דקאמר הכא עד כאן לא קאמרי רבנן אלא בספינה משמע דבעצץ לכ"ע לא הוי כמחובר דיחויא בעלמא הוא. גטין יב. לא היא דיחויא בעלמא היא דרב פפא אית ליה בהדיא תופס לב"ח במקום שחב לאחרים לא קנה. גטין מח. דכ"ע קנין פירות קנין הגוף דמי דיחויא בעלמא הוא דרבי יהודה אית ליה בהחובל. זבחים טז. אמר ליה רבא דרך ביטול אסרה תורה פירוש ולעולם דרבנן התם דיחויא בעלמא הוא. מנחות קז. והא דלא קאמר הכי בפ' כל המנחות באות מצה מנחות סב דיחויא בעלמא הוא. חולין יד: נ"ל דהכא דיחויא בעלמא הוא דקאמר התם דקתני טעמא ועיקר סמך אדאין להוכיח מההיא. עוד שם אימר דשמעת ליה לרבי יהודה במוקצה מחמת מיאוס כו' דיחויא בעלמא הוא. חולין כח. לא מיתוקמא מתניתין דפ"ק שם יט דנמצא כשר בשחיטה וא"כ ה"ל דורס וי"ל דהתם בנזיר דיחויא בעלמא הוא. חולין קח. אמר רבא דרך בשול אסרה תורה דיחויא בעלמא הוא דמהכא ליכא למילף.

ונראה כי פעמים אפי' האומר את הדחוי עצמו אינו סובר כך אלא ס"ל אפכא מזה ממש כמו הא דב"מ יז דחגיגה יז וגטין יב הנ"ל.

ואגב פשט ודרש במשנה, התחדש לי חדוש וכבד מאד, במסכת מקואות, אשמח לשמוע דעת החכמים בזה.

במקואות פ"י (דיני חציצה): טיט של בנאים משני צדדים ושל בור מצד אחד, פשוטו עוסק בסוגי טיט החוצץ שהוזכר לעיל טיט הבורות וע"ז מחלק בין טיט הבורות לטיט הבנאים, וכן מפורש בתוספתא דסמך האי בבא על רישא של טיט הבורות ואינו מחלק בין של בנאין לשל בור, וכן הובא פי' זה בפ"ר האי גאון. אלא שמסיים ר' האי טעות הוא, וטעמ' סוג' דשבת קיד. דמפרש ר' יוחנן של בנאים היינו ת"ח בוני עולם שמקפידים יותר על בגדיהם, ושל בור היינו ב' בשורוק מי שאינו ת"ח אלא בור וע"ה, אבל זה ודאי רחוק מפשוטו כמו שתמה במשנה אחרונה דבשום מקום לא כינו ת"ח בנאים, וגם למה כינו מי שאינו ת"ח בור, ודוקא כאן בסמוך לדין טיט הבורות, וגם אין פי' זה מוסכם או קבלה דרשב"ל שם בגמ' מפרש של בנאין מין בגדים מיוחד. ואפשר הוא דרשא לפי מציאות זמנם שלא היה הבדל בין טיט בנאים לבורות וכדו', וגם היה הבדל בין בגד ת"ח לשאר איש.

דיווח על תוכן פוגעני

#

אין ספק שלדברי אמורא בתלמוד הבבלי יש משקל עדיף מאשר בירושלמי, וזאת מאחר ורב אשי בא לתקן את התושב"ע בתלמודו. ומעין דברי הגאונים על המדרשים. וכשם דברי הזהר לא מחייבים הלכתית ברמה שמחייב התלמוד.

לפום ריהטתי, הדוגמאות שהביא הלץ לעיל, גם מראשונים אשכנזים למהדרין שלא ברחו לספרד ולא נולדו בה ולא שמענו על השפעה שלהם ממנה, מצביעות על כלל בלימוד הגמרא. על הבחנה בין מימרא שנאמרה לעיקר ובין קושיא/תירוץ/מו"מ שאינם להלכה.

ומעין שמצינו מחלוקת במשנה וסתם בברייתא 'רבי לא שנא ר' חייא מנא ליה', למדנו רבותינו מעתיקי השמועה שגם לגבי מימרות שנשנו בסתם, לא תמיד מתכוננת הגמ' להפחית ממשמעות ע"י אוקימתות ודחוקים.

דוגמא מעניינת לראשון שחולק על אמורא בלי שום סימוך: ר"ח במסכת חגיגה ה. ואמנם שם מדובר בפירוש המקרא, אבל לשונו של ר"ח מעניינת במיוחד.

דיווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

נשלח ב-24/7/2009 00:58

מנהשורה

דיווח על תוכן פוגעני

#

במח"כ מה החידוש, זה כלל מפורסם שלא הולכים לפי הדיחויים ושקו"ט, כאשר כתבת דעת יחיד סברת שהכוונה לדברי הרמב"ם שהבאת באגרת לחכמי מונפסלייר שזה דעת יחיד שאפשר שנתעלם ממנו דבר, והמאירי מביא סברא כזו בעקבותיו בשלהי שבת לגבי ענין זה ובמגילה כה לגבי השגחה לגבי כמה השקפות שזה דעת יחיד,

אך לפעמים המאירי אומר את זה גם בהלכה ויש לעיין היטב המשמעות בכל מקום באם זה דעת יחיד מול רבים או סתם דעת יחיד כגון בשבת צ"ה

דיווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

נשלח ב-24/7/2009 01:57

אתנתחא

דיווח על תוכן פוגעני

#

אמר דער לץ

אני לא חושב שדברי רש"ג סותרים את דברי הגר"א, וגם בשם הגר"א נאמר אותו דבר בהקדמת פאה"ש משם הגר"א בבאור ענין חמ"ח "דלא חסר כלל בסדר שסיידר רביה"ק במתני' רק רבי ס"ל כהתנא דאליבי' סתמה והגמ' ס"ל כאידך תנא". והיינו "שנשתבשה", כי אין כוונתך לטעות דפוס, אלא שמעבירי המשנה סתמו כדעה אחת שהיא אינה עיקרית. ואעפ"כ לא תמיד הודיעו זאת בצורה כזו, אלא קראו לזה חיסורי מחסרא, אבל לגבי הטקסט המקורי אין זה אלא דרוש כי הוא לפי דעה אחרת. ואין זה חדוש הגר"א כי בפיה"מ ואחריו הרא"ש והתו"ט והרש"ש ועוד רבים פירשו המשנה דלא כפירוש הגמ', ומזה מוכרח שהבינו שפי' הגמ' יכול להיות דרש. וע"כ אין שום מחלוקת בזה.

קשה לי להאמין שמישהו התייחס לירושלמי כדברך "חשוב מאד ולא כסמכות". הראשונים התבטלו בודאי לגבי האמוראים, שהרי בירושלמי מובאים אותם אמוראים שבבלי תמיד, וכי אם הובאה מימרא שלהם בבבלי אין להם סמכות? ולדעתי הכל תלוי במה שביארתי, שלפעמים נראה איזה משפט כדעת יחיד, שנאמר במקומו, ולא מייצג את הקונצנזוס של האמוראים.

אמר לוצאטי לעיל

ולפיכך נותרנו בזה עם מה שכתב הרמב"ם (בהקדמה למשנ"ת) שאי אפשר לחלוק על הבבלי מפני שפשטו דבריו בכל ישראל לפסוק כמותו. וא"כ על הירושלמי אפשר שהרי לא פשטו דבריו.

אבל יש לברר האם אכן חלק הרמב"ם עצמו על הירושלמי, וכמדומה שלא.

סמכות הבבלי אינה מפני שאלו דברי אמוראים, אלא מפני שדבריו פשטו. ודברי הירושלמי לא פשטו. ולכן מתייחסים חלק מן הראשונים אל הירושלמי כאל עוד מאן דאמר - חשוב מאד.

כתב רב שרירא גאון (לפי נוסח צרפת שהוא עיקר כידוע. ופלא לי שבר אילן הביאו נוסח ספרד)

והיכא דלא דייק כולי האי אמרי' כאן שנה רבי משנה שאינה צריכה...

היכא דחזא רבי מדעם ולא חזיוהי רבנן בתראי, פרשוהו דלא לסמוך עלה, כגון דסתם דברי יחיד דאיסתברו ליה ולא איסתבר לרבנן בתראי. כההיא דמצות חליצה...

והיכא דמשכחינן במתניתין מלתא משבששתא וצריכא למסמא מינא מידעם דאית בה קושיא ולא סליק, אמרינן סמי מכאן כך וכך, כי הנך דאותו ואת בנו....

ואף מסברא בלחוד דחינן מתניתין כולה כי ההיא דתנינן בטהרות...

ואי צריכה מתני' לחסורא מחסרינן לה ואי צריכה לתרוצה מתרצינן לה ואי אית בה במתניתין שבששתא ובריייתא עדיפא מינה, מברין לה למלתא כדתנן....

לדבריו תיקוני האמוראים במשנה אינם מתוך ההנחה שהגירסה הראשונה השתבשה במהלך הדורות, אלא מתוך שחלקו עליה ובאו לשנות הנוסח לפי דעתם. ואין זה דרש על הנוסח הקיים, אלא שינוי הנוסח.

דיווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

נשלח ב-24/7/2009 07:04

לוצאטי

דיווח על תוכן פוגעני

#

אני על משמרתי אעמודה

כי הראיתי באות ומופת שאין הבדל בין הכינויים הללו, דרש על הקיים, הוא הסבר טקסט מתוך ידיעה שהוא אינו נכון, ואם הסבר כזה נעשה ע"י הוספת חסורי

דיווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

נשלח ב-24/7/2009 08:26

דער_לץ

מחסרא, דהיינו על ידי שינוי הטקסט מתוך ידיעה שהוא אינו נכון, הרי שזה החזקה בדעה אחרת. וההסבר כאילו הטקסט כאן אחיד ומתבאר עכשיו הוא דרש. לענין מחלוקת בפירוש אגדות ומקראות בנושאים אלו אין שייכות כמובן לנושאינו, ולכן ר"ח שבת ה. ועוד רבים כמותו אינם שייכים לכאן. את הירושלמי לוקחים קצת יותר בקלות, אבל אם הירושלמי היה מציג קונצנזוס של אמוראים והסכמה אין ספק שלא היו חולקים עליו. כך לפחות לפי התרשמותי עד שלא תובא דוגמא אחרת חד משמעית המוכיחה שאפשר לחלוק על ירושלמי ברור המייצג הסכמת אמוראים להלכה פסוקה.

דווח על תוכן פוגעני

נשלח ב-24/7/2009 08:58

מנהשורה

ר"ח בחגיגה ה. לא סתם מפרש אחרת, כפי שעושה גם הרב 'פרי תואר' בספרו עה"ת, ואף לא אומר שמדובר בדרישה מול הפשט, אלא דוחה לחלוטין את דברי האמורא, וטעמו מענין.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-24/7/2009 09:14

דער_לץ

סבורני שדבריו של ר"ח מספיק מפורסמים, והוא הולך בזה בעקבות הגאונים בכמה מקומות, זה נוגע ליסודות ההשקפה של הגאונים שאין לקבל דברי מיסטיקה מסוימים שהאמינו בהם חז"ל. ומה זה שייך להלכה? הרי בסמכות חז"ל באגדה בכלל ישנו יסוד גדול בין הראשונים לאחרונים, ובהלכה אין יסוד כזה. במקרה זה נוגע שם לפירוש פסוק, אבל אין עיקר הנקודה בפירוש הפסוק, כי הרי אין סתירה אמיתית בין שני הפירושים האלו בפסוק יש נספה וכו'. דבריו לעיל ש'דחויא' הוא סוג של כלל בלימוד כמו שינוי דחיקי, אינו נכון לענ"ד, לא אמרו דחויא רק על דברים דחוקים של לעולם אימא לך הב"ע בכפות, אלא על הרבה דברי מו"מ, שלא באו דרך החלטה. על הדברים שהתרגלנו בישיבה לדקדק; אם כדבריו, למה לא תירצו כך וכך, או מה היה ההכרח בקושיא זו. ועל זה השיבו הקדמונים - אה"נ, אפשר שאיזה מקשן לא חשב בדיוק כך, אין זה מכריע לפסוק כך. וראה דברי תרוה"ד שהבאתי בהודעתי הראשונה.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-24/7/2009 15:09

לוצאטי

דער_לץ כתב:

אני על משמרתי אעמודה
כי הראיתי באות ומופת שאין הבדל בין הכינויים הללו, דרש על הק"ים, הוא הסבר טקסט מתוך ידיעה שהוא אינו נכון, ואם הסבר כזה נעשה ע"י הוספת חסורי מחסרא, דהיינו על ידי שינוי הטקסט מתוך ידיעה שהוא אינו נכון, הרי שזה החזקה בדעה אחרת. וההסבר כאילו הטקסט כאן אחיד ומתבאר עכשיו הוא דרש.

עמוד על משמרתך, אך דומה שאתה שומר חינו, כיון שמדברי רש"ג מבורר שלדעתו האמוראים לא התייחסו למשנה כאל טקסט חתום שכתב רבי, אלא כאל תמצית חוקי תושבע"פ, שאפשר לשנותה בהתאם לדעתם.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-24/7/2009 15:19

דער_לץ

אני מסכים גם עם הוספתך זו. אך השינוי נעשה תמיד בגבולות הטקסט הקיים, מהסבה הפשוטה שהטקסט היה מופץ.

וראה בירושלמי נזיר א' א' שילא לשונות שביירו להן משניות אין רשות לבריה להוסיף עליהן"

וראה ב"ב נג: כיצד בחזקה נעל לו מנעלו התיר לו מנעלו הולך כליו אחריו הפשיטו הרחיצו סכו גרדו והלבישו הנעילו והגבירו, ופרשב"ם הנעילו היינו הא דלעיל נעל לו מנעלו.

ולא נראה לי שמישהו התווכח עם העובדה שכל ה"לאתוי" מאי" שששים בגמ' על "זה הכלל" וכדו' הוא אסמכתא.

וגם היו דורשים המשנה הקדומה כמו שדורשים הפסוקים עי' למשל פסחים נו: כלל אמרו בפ"א: כל שהוא אוכל, ונשמר, וגידולו מן הארץ, ולקטתו כאחת, ומכניסו לקיום - חייב בפ"א. כל שהוא אוכל - פרט לספיחי סטים וקוצה. ונשמר - פרט להפקר, וגידולו מן הארץ - פרט לכמהין ופטירות, ולקטתן כאחת - פרט לתאנים, ומכניסו לקיום - פרט לירק.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-24/7/2009 15:26

לוצאטי

הדוגמאות שהבאת מב"ב ומפסחים אינן דרש כלל אלא ביאור הלשון הקדומה התמציתית, ובדורות הראשונים האריך בזה. גם 'לאתוי' מאי' מפקפקני אם הוא אסמכתא, והדבר טעון בדיקה.

בהמשך למ"ש:

בגמ' הרבה פעמים 'תני תנא קמיה דר' פלוני' ואמר לו 'תני הכי'. כלומר שנה את משנתך ושנה אחרת.

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב-24/7/2009 15:52

ניחא

לוצאטי כתב:

ולפיכך נותרנו בזה עם מה שכתב הרמב"ם (בהקדמה למשנ"ת) שאי אפשר לחלוק על הבבלי מפני שפשטו דבריו בכל ישראל לפסוק כמותו. וא"כ על הירושלמי אפשר שהרי לא פשטו דבריו. אבל יש לברר האם אכן חלק הרמב"ם עצמו על הירושלמי, וכמדומה שלא.

כך כתב הב"ח: "דהלא כבר נודע דרכו של הרב [הרמב"ם] שפוסק כסתם מתניתין ואיננו חושש בשקלא וטריא דגמרא" (שו"ת ב"ח ישנות סימן ע).

דווח על תוכן פוגעני

#

מחובר

זכר

נשלח ב-24/7/2009 16:35

דער_לץ

לוצאטי היקר, אמרת:

(1) הדוגמאות שהבאת מב"ב ומפסחים אינן דרש כלל אלא ביאור הלשון הקדומה התמציתית, ובדורות הראשונים האריך בזה. (2) גם 'לאתווי' מאי' מפקפקני אם הוא אסמכתא, והדבר טעון בדיקה. (3) בגמ' הרבה פעמים 'תני תנא קמיה דר' פלוני' ואמר לו 'תני הכי'. כלומר שנה את משנתך ושנה אחרת ואני אומר:

(1) בעיני גם דרש הוא ביאור של לשון קדומה תמציתית, אבל ביאור זה כולל את ההלכה וכל מה שידוע לנו, יותר ממה שיש להוציא מהלשון עצמה. אבל עדיין אתה צודק שהא דפסחים אינו דומה ממש. ובכל אופן הבאתי שכמה ראשונים חשבוים מפרשים המשנה דלא כהגמ' וא"כ מודים להגר"א. (2) לאתווי מאי הוא אסמכתא, דוק ותשכח בכל מקום, ואפשר להראות זאת בקלות לפי ריבוי האפשרויות, ראה למשל ב"ק ו. שכל אחד הציע אפשרות אחרת לאתווי מאי, ואין מחלוקת בין הדינים. ולכן אין זה סוג של פירוש. (3) בגמ' "תני הכי" מופיע רק 13 פעמים ובכולם הוא על בריתא. ואמנם יש גם מקרים שהעירו לשונה המשנה, וזאת משום ששנה בטעות, לא כפי הנוסח המרכזי והמוסמך, אלא פשוט התבלבל. ולכן ברור שהעירו לו. אבל לא שהחליטו לשנות את הנוסח המוסכם משום דעה אחרת ועשו זאת כבדרך אגב. ויש גם חסורי מחסרה על הדרך שנתבאר כאן שנעשה באופן של פוק תני לברא וכו', ואין זה סותר את דברי.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בית < פורומים < שירה ספרות ופרוזה < ספרים וסופרים < ראשונים שחולקים על הירושלמי

סך הכל 4 דפים. 1 2 3 4

השורה התחתונה

לימודי פסיכותרפיה: למי זה מתאים?

על מנת להשתלב בתחום הפסיכותרפיה נדרשת הכשרה מקצועית. התוכנית מציעה הכשרה מקצועית ולימודים נפרדים לחרדים בעלי רקע במקצועות טיפוליים. להמשך פרטים <

מיטב השמלות לכלה

ככה מתחתנים היום בקלות

החלום הכי גדול של כל אדם הוא להגיע לאירוע מושלם. הבעיה היא שבדרך כלל כשאנחנו מגיעים לאירוע אנחנו לא תמיד יודעים איך להתנהל נכון מול כל שלל האפשרויות והדרישות. הנה הפתרון >>>

הכירו את קבוצת כשר נט

מי לא אוהב לצאת לנופש? כולם אוהבים. הדרישה של המגזר החרדי לנופש כשר היא רבה מאוד. הטכנולוגיה אף היא לא פוסחת על המגזר החרדי, וכיום קיימת דרישה גדולה לפלטפורמות כשרות לחיפוש נופש ברשת. האם זה אפשרי?

מהם הדברים שחשוב לבדוק לפני שבוחרים היכן ללמוד?

אחד הדברים החשובים שצריך לבדוק כשהולכים לברר על לימודים הוא, מהם אחוזי ההשמה בתחום הנלמד. איך מבררים את זה? <<<

שאלות ותשובות • תנאי שימוש והצהרת פרטיות • צור קשר • נגישות • הנהלת האתר • פרטנו אצלנו

<p>פורומים</p> <p>יידאו</p> <p>בחדריפדיה</p> <p>גמ"ח</p> <p>קופונים</p>	<p>תיירות</p> <p>חדשות תיירות</p> <p>תיירות בישראל</p> <p>חוצלארץ</p>	<p>אוכל</p> <p>מתכונים כשרים</p> <p>מסעדות</p> <p>עושים שוק</p> <p>יין</p>	<p>רכב ותחבורה</p> <p>רכב</p> <p>תחבורה</p> <p>אור ירוק</p> <p>מדריך רכב</p>	<p>בריאות ומדע</p> <p>חדשות בריאות</p> <p>בריא לדעת</p> <p>חדשות מדע</p> <p>חרדים לסביבה</p>	<p>לאשה החרדית</p> <p>טיפוח</p> <p>טעימות</p> <p>סטיילינג</p> <p>במשפחה</p> <p>לחם עבודה</p> <p>בריאות האישה</p> <p>בריאות הילד</p>	<p>תרבות חרדית</p> <p>מוסיקה חרדית</p> <p>על המדף</p> <p>מדיה</p>	<p>עושים עסקים</p> <p>כלכלה</p> <p>צרכנות</p> <p>מחשבים</p> <p>פתרונות ביטוח</p> <p>פרסום ושיווק</p>	<p>בחצרות קודש</p> <p>בחצרות חסידים</p> <p>היכלי הישיבות</p> <p>נכנסים בשמחות</p> <p>אניש</p> <p>תנצ"ה</p> <p>חגים ומועדים</p> <p>חינוך</p>	<p>חדשות</p> <p>מבזקים</p> <p>אקטואליה</p> <p>פוליטי</p> <p>חדשות חוץ</p> <p>עיתונות ותקשורת</p>
--	--	---	---	---	--	--	---	--	---

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • ספרים וסופרים • ראשונים שחולקים על הירושלמי

47K people like this. Sign Up to see what your friends like.

שלום אורח. באפשרותך [להתחבר](#) או [להירשם](#)

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1 2 3 4

הצג תגובות לאשכול מהסוף להתחלה

נשלח ב-25/7/2009 22:15

לוצאטי

1. אבל היכן הבאת שמפרשים המשנה דלא כגמ'. כל שהבאת הוא שדוחים השקו"ט או התירוצים ומפרשים כהו"א וכקושיא. אבל לא אמרו פירוש חדש. גם הא דב"ב אינה דרש אלא קטע נוסף במשנה שנכפל בו ענין ההנעלה.
2. 'לאותני' מאי' יוצא מן ההנחה ש'זה הכלל' לא נכתב סתם לאחר הפרטים, אלא בא לרבות כל כיוצא בדבר, ומביאים האמוראים דוגמאות (כמובן אפשר גם שהדוגמאות תחלוקנה זו על זו).
3. א. אם שבריינתא היא עדיין ציוה לשונה לשנות למשנה ולשנות בשינוי משנתו ששנה.

ב. המילים 'תני הכי' מופיעות 13 פעמים, אבל 'תני תנא' שציוו לו לומר אחרת נמצא יותר, וגם מכח קושיא.

למשל בפסחים סח:

תני תנא קמיה דרב יצחק בר אבדימי ויצא אל מחוץ למחנה זו מחנה שכנה לא יבא אל תוך המחנה זו מחנה לוייה מכאן לבעל קרי שיצא חוץ לשתי מחנות **אמר ליה** אכתי לא עיילתיה אפיקתיה לישנא אחרינא אכתי לא אפיקתיה עיילתיה **אלא אימא** מחוץ למחנה זו מחנה לוייה לא יבא אל תוך המחנה זו מחנה שכנה.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-25/7/2009 22:54

דער_לץ

1. התי"ט ס"פ ה דנזיר הביא פי' הר"מ במשנה לא כההגהה שהגיהו בש"ס למתני' ומסיים "אע"פ שבגמ' לא פרשו כן הואיל ולא נפ"מ ולא מידי הרשות נתונה לפרש שאין אני רואה הפרש בין פרוש המשנה לפרוש המקרא שהרשות נתונה לפרש במקראות כאשר עינינו הרואות חבורי הפרושים שמימות הגמ" וכן העתיק תפא"י שם, ועי' רש"ש פסחים עג: כבר הרשנו הרמב"ם פ"ג דנזיר מ"ט לפרש משנה לא כהגמ' במקום שאין נפ"מ לדינא ע"ש בתוי"ט, ועוד בפה"מ כתובות טז ומכות יז, וכן מצינו לר' סעדיה גאון בתשובת שער צדק,
  - הא דב"ב הוא בריתא, אלא שכולל שתי נוסחאות כפולות שלא רצו לשנות לשון קיימת.
  2. בזה בדיוק הויכוח, אם הדוגמאות האלו הוא דבר שאפשר להוכיח אותו מתוך המלים, או שהוא כמו כללי המלבי"ם שצריכים להאמין בשביל להוציא את הדרוש.
  3. א. לגבי בריתא פחות יש חשש לשנות מאשר משנה.
- ב עדיין הבאת כאן ששינו בריתא ולא משנה

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-25/7/2009 23:48

לוצאטי

1. מסכים.
2. לא טענתי כלל כהמלבי"ם. הוא טוען שפרטי הדין יוצאים אף הם מדקדוק לשון המקרא. אני טוען שכשכותבים כלל אחרי פירוט הפרטים, בא הכלל לרבות דברים נוספים, ופשט. הדוגמאות תיבחרנה מסברא ולפי הענין.
3. לגבי שינוי משניות כבר הבאתי דברי רש"ג על חסורי מחסרה וכד'.

תוקן על ידי לוצאטי ב- 23:46:40 25/07/2009

דווח על תוכן פוגעני

מנותק זכר

נשלח ב-26/7/2009 12:58

חוזר אני ממש"כ לעיל להסכים עם דברי הד"ל שדברי הגר"א על פשט ודרש במשנה שיום הם לענין השינוי וחיוויא שע"י התעלמו ראשונים מד' אמוראים. הדרש ופשט של הגר"א הוא כמו במקרא שהאמת להלכה היא כמו הדרש, למרות שיש משמעות לפי הפשט וכמו בחיסורי מחסרה שצוין לעיל [וכמדומה שם המאירי כתב בזה כהגר"א], וחיוויא בעלמא הנמצא בראשונים הוא בדרכי הדרש והכונה דדרש זה יחידאה הוא והאמת להלכה אינה כן וזה ענין אחר לגמרי.

דיווח על תוכן פוגעני

#

מנותק

זכר

נשלח ב-26/7/2009 15:09

אליעזר

מנותק

זכר

לצערי אין בידי לתרום לבקשת הפתיחה של האשכול. אבל מכיון שהנידון התרחב לכלל סמכותם של הדורות הקודמים אמרתי אציגה נא בפני הקוראים את דבריו הנפלאים של הגאון ר' שלמה פיישר בספר בית ישי-דרשות ח"א סימן טו העוסק כולו בנושאים אלו ונוגע בכמה הבטים שעלו כאן באשכול

סימן טו בענין קבלת הרבים

בדרשה לשבת נחמו כהבנו וז"ל, תורת ישראל יש לה אופי של משפט. יסוד לזה הוא ענין הבריתות שבתורה, דבר שכבר נחבטו בו גדולי הראשונים, מה כורך להקב"ה לכרות ברית עם ישראל שיקבלו עליהם המצוות. וכי בלא זה אינם חייבים לשמוע בקולו, וממ"נ, אח"כ שאינם חייבים, מה תועלת בברית, כי מי מחייב אותם לקיים קבלתם, אלא כך היה רצונו ית', ליתן לתורה אופי של משפט. ומשפט כידוע מהבסס על ברית, היינו קבלת הציבור, וכמ"ש הרשב"ם בב"ב נ"ד ב' ד"ה והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא הוא, שכל בני המלכות מקבלים עליהם מרצונם חוקי המלך ומשפטיו עכ"ל. כלומר, הכפיה עצמה יסודה בקבלה. וע"פ מה שהארכנו בטעם הדבר, מה ראה הקב"ה ליתן לתורה אופי של משפט.

והנה ביסוד זה של קבלת הציבור עוד לאלוה מליון, וכמשי"ת. דהנה בכ"מ פ"ב מהל' ממרים ה"א. כתב וז"ל, וא"ת, א"כ אמאי לא פליגי אמוראי אהנאי וכו'. ואפשר לומר, שמיום חתימת המשנה קיימו וקבלו, שדורות האחרונים לא יחלקו על הראשונים. וכן עשו גם בחתימת התלמוד. שמיום שנחתם, לא ניתן רשות לשום אדם לחלוק עליו עכ"ל.

ובספר קונטרס דברי סופרים להג"ר אלחנן ז"ל כתב ע"ז וז"ל, וא"ע להבין, קבלה זו מה טובה. ובמה כחה יפה שלא יהיה אפשר לחלוק גם על הקבלה הזאת בעצמה, כמו שהיה אפשר לחלוק על התלמוד בלא קבלה זו. וע"פ שחירץ, דחתימת המשנה הייתה בקבוץ כל חכמי ישראל או רובן. וכן היה בחתימת התלמוד. ואפשר שבשעת חתימת התלמוד היה להם כח לחלוק גם על המשניות וכו'. ועיין ברי"ף שילהי עירובין, שכתב, דתלמודא דידן קיי"ל נגד הירושלמי משום דתתרא הוא. ולכאורה לפי הנ"ל אין כורך להטעם הזה. אלא דתלמוד בבלי שהיה חתימתו בקיבוץ כל חכמי ישראל יש לו כח של ב"ד הגדול. משא"כ בתלמוד ירושלמי שלא מנינו שהיה חתימתו בקיבוץ כל חכמי ישראל, אין לו הכח הזה. וע"פ מש"כ ליישב דברי הרי"ף.

ואינו יודע מי גילה לו זה שכן היה מעשה, אלא העיקר כדברי הכסף משנה. ויסוד הדברים הוא עפ"מ הרשב"ף בס' ש"ט בשם הרמב"ן ז"ל, שכל קבלת הרבים לעשות סייג וגדר לתורה הוא כקבלת התורה וכל עליהם ועל זרעם אחריהם. אף שלא קבלו עליהם בהסכמה רק שנהגו כן מעצמם סייג לתורה עכ"ל. ודבר זה שקבלת הרבים מחייבת דורות מפורש הוא בתורה נו"כ וכמשי"ת (וראיתי מי שכתב שלא כ"כ הרמב"ן אלא לענין לאסור את המותר, לעשות סייג לתורה. ויש לזה תוקף כעין שבועה ונדב. ואי"ז נכון, שהרי אין כאן לא נדר ולא שבועה. ועל כרחק ענין אחר הוא, והוא היסוד שכתבנו. וממילא איככל בזה כל קבלה. ואף הקבלה ליד אחר פסקי התנאים אף במקום שנראה לאמורא שהיה ראוי להחמיר, שאף בקבלה זו יש משום עשיית סייג לתורה).

ועיין בקונטרס דברי סופרים הנ"ל בס' ח' אות י"ד, וז"ל, נראה מדברי הרמב"ן [ובסהמ"א] שחולק על הרמב"ם בשני דברים. א' בקראי דועשית ככל אשר יורוך ולא תסור. דלדעת הרמב"ם קאי קראי גם אמצאות ואיסורין דרבנן וכו', ועוד, דנראה מדברי הרמב"ן ממה שהוכיח מדמצינו שדבריהם הליים יותר מדאורייתא, שלדבריו אין בדבריהם שום דאורייתא כלל, דאם נאמר שהרמב"ן לא חלק על הרמב"ם רק לענין קרא דלא תסור, אבל גם הוא מודה שנצטוו מן התורה לשמוע לדברי חכמים, מקרא או מסבא או מהלל"מ, א"כ הקושיות שהקשה על הרמב"ם מפני מה דבריהם קלין משל תורה, נאמר לו, ולטעמיה ג"כ יקשה זאת הקושית בעצמה, ומה נ"מ בזה אם נצטוו לשמוע לדברי חכמים, מקרא דלא תסור או מקרא אחרינא או מהלל"מ. דגם בהלל"מ אזלינן בספיקו לחומרא וכו'. אלא עכ"ל לדעת הרמב"ן, שלא נצטוו כלל מן התורה לשמוע לדברי חכמים. ותימה גדולה לומר כן, דאם כן, מאיזה טעם אנו חייבין לשמוע להן ואלא לעבור על דבריהן, אחרי שאין לנו שום ציווי בתורה על זה, לא מקרא ולא מהלכה ולא מסבא. דאם נאמר שהסבא נותנת כן, הדר ה"ל דאורייתא. כדאמרינן בכל דוכתא, הא למה לי קרא סבא היא, אלמא דסבא וקרא חד דינא להן. וע"פ שנדחק מאד בזה.

ובקבוץ ביאורים (ש"פ אות ט') כתב וז"ל, ודבר זה שאלתי מאת מורי הרה"ג ר' שמעון הכהן שליט"א. והשיב לי, דלדעת הרמב"ן ז"ל, מה שאנו צריכין לקיים דברי חז"ל הוא מן הסבא. דהא כל מה שאסרו חכמים הלל היה להם טעם מספיק על זה. ואם כן, מן הטעם הזה בעצמו, אנו מזהירין שלא לעבור על איסורין. אלא שהטעם הזה אינו מספיק אלא לוודאן ולא לספיקן. ולדוגמא, כשאסרו חז"ל שניות כדי להתרחק מן העריות, אם כן, מן הטעם הזה אנו צריכין להתרחק מן השניות. אבל להתרחק בשביל זה מספק שניה, זה אין הסבא מחייבתנו. ומשנ"ה ספק שניה מותרת עכ"ל. ודבריו ברורים למדין כונת הרמב"ן עכ"ל.

והנה בקונט' ד"ס הדר ביה הגר"א והקשה על חירוז זה כנ"ל. אבל באמת בלא"ה דברים אלו של מרן הגרש"ק ז"ל הם דברים שאסור לשמען. ותימה על הגר"א דקלסיה.

והמצי"ט בק"ס בהקדמה ספ"ה כתב וז"ל, וא"כ נראה, שלדעת הרמב"ן ז"ל אין לדברי חכמים שום שורש בתורה, אלא אסמכתא בעלמא. וזה רפיון גדול לדברי חכמים. אלא שגראה מדבריו, כי מפי הקבלה הורשו מאתו ית' לתקן ולסדר. והם דורשים בזה רמזים וכו'. דדינא גמירי להו הכי שיעשו משמרת וכו' עכ"ל. וכן הוא באמת לשון הרמב"ן שם.

וכ"כ בספר יסוד העבודה להג"ר אברהם מסלונים ז"ל (ח"פ פ"ט אות י"ב). וז"ל, נראה ביאור דעת הרמב"ן, שהוא סובר אשר יסוד מכל מה שציד החכמים לעשות סייגים וגזרות ותקנות הכל הוא ע"פ המקובל אלינו מפי משה רבינו שהוא מפי הגבורה למשה והוא מסר דבר זה לחכמים שדברו בע"פ וכמו פירושי כל המלות שבתורה וכו'. וה"נ קבלו מפי השמועה ממשה שאמר להם מפי הגבורה אשר ביד החכמים שכל דור ודור לחזק גזרות וסייגים ותקנות ככל אשר יבינו וימנו על איזה דבר מהדברים הנ"ל. וכל בני ישראל מחוייבים לשמוע אליהם ולדבריהם וכו'. ואם שעדיין קשה, כיון שהכח שנתן השי"ת לחכמים הוא ע"פ הלכה בע"פ, א"כ הא קיי"ל דגבי הלכה שבע"פ ג"כ ספקו אסור, כמו דמקשה ב"ס גבי ערלה. עד"ז רמז הרמב"ן בלשונו, שכתב, כי הרשה השי"ת לחכמים שיעשו סייגים וגזרות ותקנות. ולא שהכריחם עד"ז, אלא שנתן להם הרשות והכח בידם אם יראו יתקנו. וכיון שדבר זה אינו בא עליהם בחיוב, ע"כ אינו דומה לשאר הלכות בע"פ שהם באו ע"ד חיוב גמור ולפיכך ספיקם אסור. משא"כ דבר זה, שברשות ורצון החכמים תלוי עיקר הדבר, לכן הקילו וזהו מש"כ הרמב"ן בתחלת דבריו שנאמר למשה בסני שיקבלו ישראל עליהם דברי הב"ד הגדול. ור"ל כי על בני ישראל היה החיוב בחיוב גמור שמחוייבים לשמוע אל דברי הב"ד הגדול בכל הגזרות שלהם. אבל ציווי למשה בסני שיאמר להזקנים כתב הרמב"ן בלשון הזה לפי שהורשו מאתו ית' מפי הקבלה לתקן ולסדר. וכל זה נראה ברור בפירוש כונת דעת הרמב"ן ז"ל וכו' וע"פ שהאריך בזה מאל. וכל הדברים יגיעים, וגוף הדבר לבדות הלל"מ בזה תמוה מאל. אלא עיקר הטעם הוא משום קבלת כל ישראל עליהם, וכמש"נ לעיל מדברי הריב"ז בשם הרמב"ן. (ועיין בגמ' ע"ז ל"ו א', מה טעם, הואיל ופשט איסורם ברוב ישראל וכו'. ובתל"מ פ"ב מהל' ממרים ה"ו בשם הרא"ש). והיסוד לדבר זה דקבלת הרבים מחייבת דורות, מפורש הוא בתורה ונביאים וכתובים בדוכתי טובא. והחיוב הוא לפי מדת חזקת הקבלה שקבלו ישראל עליהם. ודברי סופרים לא קבלו עליהם בחומר של ד"ת, אלא להקל בספיקם וכו"ז. והיינו נמי מש"כ הכ"מ, שמיום חתימת המשנה קיימו וקבלו שדורות האחרונים לא יחלקו על הראשונים, וכן עשו גם בחתימת התלמוד, שמיום שנחתם, לא ניתן רשות לשום אדם לחלוק עליו עכ"ל וכו"ל.

והתלמוד הירושלמי, הואיל ואינו מתוקן אללנו כל דרכו ואינו מספיק כל האור (ל' הראב"ד פ"א מהל' מע"ש ה"י), ורבו בו השבוסים למיעוט הלומדים בו, ואין עומדין עליו רק אחד דבור (ל' הראב"ד במיוחדות ס' ז"א), ולא היה בידי הראשונים בקביעות מפני העניות ומפני שאר סיבות (ל' החזו"א או"ח ס' י"ג סק"א), וכל מנהגיו אחר בני דב"ל שמסר קבלנו את התלמוד ולא מא"י (ל' הרא"ש כלל ד' אות י' גבי תענית גשמים), נמצא שלא קבלוהו עליהם ישראל באותה מדה שקבלו עליהם את התלמוד הבבלי^[i].

ועיין בק"נ פ"ג דמו"ק ס' ב"ב, וז"ל: ומנא תיב בבללי פוסקים של כנה"ג לאו"ח, ז"ל, נוהגים הפוסקים לפעמים לפסוק דלא כירושלמי אע"פ שלא בא הדבר מפורש בגמ' לידן היפך הירושלמי. רש"ד חיו"ד ס' קל"ב ע"כ. ועכ"ז לא ידענא טעמא דהא מילתא, עכ"ל^[ii]. ולמש"נ א"פ.

והנה בחזו"א שם כתב על דברי הכ"מ ז"ל, האמת בזה, שדור שאחר המשנה ראו את מיעוט הלכדות נגד בעלי המשנה, וידעו לטעם שהאמת לעולם עם הראשונים וכו'. ורק רב ברוחב לבבו לא נחטטו דבריו וכו'. ומה שכתב מרן שקבלו בו, לא טובה וחסד עשו עם הראשונים, אלא האמת חייב אותם. כי איך נעשה על דעתנו, אם ידענו שדעתנו קצרה, והאמת אין איתנו. ובה לנו עושים נגד הראשונים ז"ל וכו'. ואמרו (ע"ז ט' א') שני אלפים תורה. ורמזו על התנאים, שכל האלפיים דשם תופסים מעט משנים שאחריהם, עכ"ל.

והנה מה שהביא מאמר הגמ' שני אלפים תורה והבין כוונת מאמר זה, שנקבע מראש דין של ב' אלפים תורה. וכמו שביא לקמן לשונו בזה במק"א, הנה פירש בזה פירוש מחודש מאוד במאמר זה. ורש"י ואחר הראשונים לא פירשו כך. וברש"י סנהדרין ז"י א' כתב וז"ל, ואידי דאמר שני אלפים תורה, קאמר שני אלפים תורה. ולא שתכלה תורה אחר שני אלפים, עכ"ל. ואם איתא לפירוש של החזו"א, לא היה רש"י צריך לידחק כך. ואע"פ שהמהרש"א שם כתב על פירש"י שהוא דחוק, וכתב וז"ל, והגה"ה לפרש הדברים כפשוטו, כי באמת אחר שגלו ישראל גלות גמורה אין בהם תורה, כדכתיב מלכה וסריה בגוים אין תורה, מ"מ קע"ב שנה אחר [חורבן] בית שני מקרי עדיין מיהת שנות תורה. כי אז היו דור התנאים, ועדיין לא נחלדלו הישיבות, עד אחר שמת רבי וגבר הגלות ורבו הכרות וכלו ימי תורה עכ"ל. וכע"ז כתב בהגהות יעב"ץ שם. אין כוונתם אלא שכן ילא הדבר, אבל לא כהבנת החזו"א שהיה קבוע מראש דין של ב' אלפים תורה, וכמו"כ מה"כ הגר"א בריש ספד"ז וז"ל, וכמ"ש על ב' אלפים שנה בלא תורה, ב' אלפים תורה וב' אלפים תורה וב' אלפים ימות המשיח כי התורה נסתים ונעלם בסוף ד' אלפים שנה כידוע, ובעונותינו שיאלו וכו' אין תורה ואין משיח וכו' עכ"ל. ג"כ כונתו כהמהרש"א וכהיעב"ץ ולא כהחזו"א.

ומן התימה על החזו"א שחזר על פירוש זה כפירוש מוסכם בחאה"ע"י ס' כ"ז, וכן בהלכות טרפות בחזו"ד ס' ה' סק"ג כתב וז"ל, מעשים בכל יום בזמננו שמתחילים הרופאים במעשים ומתקנים החולה וחי חיים שלמים וקיימים וכו'. ואין לתמוה על זה דבאמת נראה דברא הקב"ה רפואות אף לטרפות וכו'. אלא שלא נתגלו בכל דור ודור ובכל מקום ומקום. ויש אשר נתגלו וחזרו ונשכחו. והכל ערוך ומסודר מאת הבורא ב"ה בראשית הדבריה. ונמסר לחכמים לקבוע הטרפות ע"פ רוח קדשם שהופיע עליהם. והנה היה צריך להקבע ב' האלפים תורה כדאמר ע"ז ט' א' דיני הטרפות לדורות. וכדאמר ב"מ פ"ו א', רבי ור"נ סוף משנה, ר"א ורבינא סוף הוראה. ואין לנו תורה חדשה אחריהם. והיו קביעות הטרפות כפי השגחתו ית' בזמן ההוא, ואותן המחלות שהיו פרוונקא למלאכא דמותא בזמן ההוא, שלא נתן הקב"ה לבדואיו אז רפואת תעלה להן, המה הטרפות שאסרתן התורה בין בזמן ההוא ובין בזמן של הדורות הבאים. שמסר הקב"ה את משפטי התורה שלהן לחכמי הדורות ההם וכו', וזה לשון הרמב"ם פ"י מהל' שחיטה ה"ג, וכן אלו שמנו ואמרו שהן טריפה אע"פ שיראה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינן ממיתין ואפשר שתחיה מהן, אין לך אלא מה שמנו חכמים. שנאמר ע"פ התורה אשר יורוך עכ"ל. ודבריו ז"ל סתומים. שכנראה הוא מקיים אמת דברי הרופאים, וא"כ איך נתישבו דברי חכמים אשר המה כמסמרות נטועים לעד, אבל למש"כ נחא עכ"ל חזו"א. ועשה עצמו כלל ידע שפירוש מחודש הוא. ולא אישתמיט שום אחד מן הראשונים לפרש בו, ובר מן דין תימה גדול הוא לסמוך הלכה חמורה על דברי אגדה. והא קמון, שהרמב"ם והרשב"א נתחבטו בשאלה זו של הטרירות, ולא עלה על דעתם לתקן כהחזו"א.

ומש"כ החזו"א שהדור שאחר המשנה ראו את מיעוט הלכדות וכו' וידעו לטעם שהאמת לעולם תמיד עם הראשונים וכו' ובה לנו עושים נגד הראשונים. תמוה מאוד. היאך קרה הדבר פתאום דבור אחד. והלא אמורא אחרון ראשי לחלוק עם אמורא שקדם לו כמה דורות. וכמו"כ, תנא אחרון חולק על תנא שקדם לו כמה דורות. ורק אמורא על תנא אינו חולק אפילו לא קדם לו אלא דור אחד. וכמו"כ לעניין ראשונים ואחרונים. הנה ראשון יכול לחלוק על ראשון שקדם לו דורות הרבה. וכמו"כ אחרון חולק על אחרון שקדם לו מאות שנים. ואילו אחרון על ראשון הסמוך לדורו אינו יכול לחלוק.

וגוף הדברים אינם נכונים. עיין יומא (פ"ה ב') ומגילה (ז' א') וחגיגה (י' א') שאמרו על דברי אמורא שנחלק על גדולי התנאים, טבא חדא פלפלא חריפתא ממלאא אנא דקרי. ועיין ב"מ ע"א א', דרבינו הקדוש אמר, גר דקא האמור לענין מכירה וג"ת האמור לענין ריבית אינו יודע מה הוא. ורנב"י מתיראם בנקל. וע"ע גיטין נ"ו ב' דרב יוסף קרי על ריב"ז משב חכמים אחר ודעתם יסכל. והרבו לחלוק אמוראים על תנאים בדרשות וטעמי ההלכות (ועיין רש"י שבת ע' ב'). ובדברי אגדה נחלקו אף הראשונים על דברי רז"ל, וכל דברי רש"י והרמב"ן עה"ת מלאים מזה. וכבר האריך בזה בפי' אוה"ח עה"ת בפרשת בראשית ופאר דוכתי.

ועיין סנהדרין נ"ב ב', בת כהן שזינתה, אקפה רב חמא בר טוביא חבילי זמורות ושרפה. א"ר יוסף טעה בתרתי. וכתב ע"ז מהרש"ל וז"ל, ויש לי ליישב, דלא טעה. ואורח שעה היה וכו'. ואיני כחולק על התלמוד, שהרי אין בו נפקותא לא לחיובא ולא לפטורא.

וז"ל הרש"י בפסחים ע"ד א', כבר הרשנו הרמב"ם בפ"ה דניזיר מ"ה לפרש משנה נגד הגמ' היבא דליכא נפקותא לדינא, ע"ש בתוי"ט. ועיין מה שכתבתי בדרכות מ"ט ב' במשנה שם הגר"א ז"ל עשה כן. ועיין בתקפו כהן לבעל הש"ך (סי' ע"ז) דאף בזה"ז יכול אדם לבדר בראיה ולפשוט בעיא דלא איפשיטא ב"ס. וכתב עליו התומים וז"ל, אני אומר לא כן אבי ישראל. חלילה לנו להיות המכשלה הזאת תחת ידינו, להכריע ולבדר הספק במקום שפוסקים ראשונים ואחרונים אשר חומה היה לנו בתורתם לא מאלו מקום לבדר הספק, איך נהיה אנחנו, חלושי השכל, רחוקים מסבירא ישרה, מלאים טעות ואגיאיה בעו"ה, עומדים בזה לבדר הספק בראיה וכו', ולא זו הדרך ישרה לבני דורנו. ואם ח"ו נפתח פתח זה, הרי ניתן יד לתלמידים שלא שמשו כל כרכם, היהירים ומגיסים לבס בהוראה, לילך שובב בדרך לבס, ולומר על טהור טמא, באמרם כביר מלאה ידי בראיות, והם באמת הבליים אין ממך. ולכן טוב לילך בזאת התורה אשר קבלנו מקדמונים ז"ל, מבלי נטות ימין ושמאל. רק במקום שיש מחלוקת בנאותא, שם יש לומר לכך דעתי נטתה. רק שיהיה חכם לבב במדע, ויהיה בדבוק חברים, וכוונתו לש"ס מבלי פניה כלל עכ"ל, הרי דלא פליג עליה מעיקר הדיון. אלא נתרעם עליו שלא היה לו לפרסם הדבר. (ועיין חזו"א שביעית (סי' כ"ג סק"ב), בהא דאמרין דעביד כמר עביד וכו'. וז"ל, בחו"ס ב"ב ס"ב ב' פירש, דר"ל אם הדיון מכריע כחד מינייהו וא"כ אין דין זה נוהג אלא בימי אמוראים. אבל לדיון המע"ה, ואין גובין. וקשה, דבימי אמוראים אף אם פסקו אמוראי קמאי הלכתא יש לאמוראי בחראי רשות לחלוק, עכ"ל. אכן לפ"ד הש"ך א"ש דברי החו"ס, דכשם שאפשר בזה"ז לפשוט בעיא דלא איפשיטא ב"ס, ה"ה להכריע במחלוקת שב"ס, דמאי שנא. ועיין בש"ל קרוב לסופו (במאמר תוסב"ע"פ קרוב לסופו) כתב ג"כ כה"ש, וע"ע בכללי הרי"ף מספר יד מלאכי (נדפס בסוף הרי"ף ברכות) הביא דברי מהרש"ל ב"ס"ש פרק החובל סי' י"ג שחמה על הרא"ש, דאין על בעיא שנאכרה בתיקו ב"ס כתב ומסתברא וכו', דמי הוא זה שיכול לפשוט מה שנחתם בתלמוד בחיקו, והסכים עמו תפארת שמואל שם, וכן תמה על הרע"ב התוי"ט בזבחים פ"י מ"ו יעו"ש. הרי שהרא"ש והרע"ב הפריזו יותר מן הש"ך.

נמצינו למדין, דאפילו לדינא איכא מאן דס"ל דאפשר לפשוט ספקות שבתלמוד, ורק לחלוק עליו אי אפשר, והוא כמש"נ דהכל חלוי בקבלה. וס"ל להנך פוסקים דשלא לחלוק על התלמוד קבלו עלייהו, ואילו שלא לפשוט ספקותיו לא קבלו, אבל עכ"פ היבא דליכא נפקותא לדינא לכ"ע אפשר לחלוק וכמש"נ.

(אמנם למעשה כתב התומים שם בהמשך דבריו וז"ל, כבר כתבנו דאין לנו דבורנו מי שיכריע בין מחלוקת הפוסקים קדמאי, וכבר כתב מהרי"ק שורש קס"א דאין לומר כלל שיש דבורנו מי שיכול להכריע וכו' ואם זה דבורו של מהרי"ק מה נענה אנו אבתריה יתמי דיתמי בעוה"ר אין אתנו יודע עד מה וכו' עכ"ל).

ובחוס' סוכה כ"ד א' ד"ה ר"י וכו', אשכחן טובא שאין התלמוד חושב עיקר טעם אותו טעם המפורש במשנה. ורגילין לפרש כונתם, שהתנאים העלימו הטעם האמיתי. ואין לזה טעם, כי למה יעשו כן. אלא הפשט בדברי החו"ס פשוט, כי בגוף ההלכה אסור לאמורא לחלוק על תגאח. אבל בטעם הדיון חולק. וכדרך שחולקים בדרשות. דמה לי טעם של דרשא, ומה לי טעם של סברא. וקבלו האמוראים גוף ההלכה שמסרו התנאים, אבל לא הסכימו לטעמים שהוסיפו התנאים מסבתם לקבלתם[iii]. (ומיהו עיין רש"י פסחים ל"ח א' ד"ה ודע. ר"ה ט"א א' ד"ה גמרא. וגיטין י"א ב' ד"ה תוד"ה. וז"ע).

והיינו, כי העיקר בדברי מרן הכ"מ שקבלו עליהם שלא לחלוק, והקבלה היתה רק על ההלכות ולא על טעמי ההלכות ולא על האגדות. וזוהי באמת גם תשובה מספקת על שאלת הטרפות. שאחר חתימת התלמוד קיימו וקבלו עליהם כל ישראל שלא לשנות דיני הטרפות שבתלמוד. וקבלה זו יש לה כח מה"ת כמש"נ לעיל. ואל תחמה על הדבר, דהנה בנה ס"ו א', א"ל ר"פ לרבא, מאי איריא וכו'. דהא א"ר זירא בנות ישראל החמירו על עמלן שאפילו רואות טפת דם כחרדל יושבות עליה ז"ל. א"ל, אמינא כך איסורא, ואת אמרת מנהגא. היבא דאחמורא אחמור, היבא דלא אחמור לא אחמור, והנה מוסכם בכל הפוסקים (חוץ משו"ת גליא מסכת יו"ד סי' ד"י) דחומרא ד"י יש לה האידנא חומר של תורה שבהלכה. ופשוט לרף ד"ז לאיזה סניף לקולא לומר דסו"ס אינה אלא מדרבנן. והיינו, משום שקיימיה וקבלו עליהם ישראל בדרגת חומר של דאורייתא, והכל חלוי במדרגת הקבלה. וכמש"נ בדברינו לעיל.

ויוון בזה דבר פלא. דהנה קיי"ל דאין כח לשום אדם לחלוק על התלמוד. ולעולם דברי התלמוד עיקר. (וז"ל הנוב"ת חאה"ע סי' ע"ט, דע תלמידי החב"ב, והיו דברים הללו חקוקים על לוח לבב לזכרון, הכלל הגדול, שאין לכל חכמים שאחר התלמוד רשות לומר דבר נגד התלמוד. והאומר דבר לסתור קולו של יו"ד מדברי התלמוד, לא ייחשב ככלל חכמי ישראל עכ"ל). ואעפ"כ כשהמסורה חולקת על התלמוד כדאשכחן בדוכתי טובא (אספן הגרע"א ז"ל ב"גה"ש שבת נ"ה ב' ע"ג) הלכה כהמסורה ולא כהתלמוד. (ועיין שו"ת בנין און סי' ז"ח) והיינו, דכיון דמסורת סייג לתורה וכדתנן בפ"ג דאבות מ"ג. וכתב שם הרש"י וז"ל, שהיא סייג להמתפראים מחכמים בעיניהם לעשות ט"ס בכה"ק במקום אשר הלשון דחוק לפנייהם לפרש כפשוטו, או שהוא נגד כללי הדקדוק, או אם נמצא איזו סתירה במקום למקום, ובפרט בספר דב"י אשר הוא בעיניהם כעיר פרוזה עכ"ל. הלכך קיימו וקבלו עליהם כל ישראל, שלא לשנות מן המסורה כמלא נימא אפילו במקום שהתלמוד חולק וז"פ.

ומש"כ החזו"א על דברי הכ"מ, לא טובה וחסד עשו עם הראשונים, אלא האמת חייב אותם וכו'. טובה וחסד מאן דכר שמייהו. אלא הקבלה היתה דיון לעשות סייג וגדר לתורה, וכדרך כל הקבלות וכמו שהבאנו לעיל מדברי הריב"ש בשם הרמב"ן. והדברים פשוטים, שאלמלא קבלה זו הוה נפיק חורבא גדולה לתורה וכמובא.

(ודע, דקבלה זו שאלו אומרים, אין פירושה שהיה שם ביום מסוים מעמד של קבלה. דמי גילה לי רז זה, שהיה מעמד כזה. אלא במרוצת הימים נתגבשה קבלה זו. והרי אין אדם יכול להכחיש שאכן כך מקובל בישראל ולשון הכ"מ מיוס שנחתם התלמוד לא ניתן רשות וכו' על כרחך יוס דקאמר לאו דוקא, שהרי ידוע מאגרת רב שריא גאון וספר הקבלה להראב"ד ושאר ראשונים שחתימת התלמוד לא היתה ביום אחד ולא בשנה אחת אלא במשך כמה דורות).

ובזה תבין ענין הדוחקים והאוקימתות שעושים האמוראים כשמקשים עליהם מדברי התנאים, שרבים תמהו ע"ז. דהאילו והאמוראים יודעים שהאמת עמם ורק האיסור לחלוק הוא העומד בפניהם, לכן דוחקים בלשון התנאים

להתאים דבריהם עם האמת. (איברא דהרי"ף והרמב"ם נוהגים לדחות אוקימתות ודוחקים אלו מהלכה. וכלל בידם, דאשנויי ודחויי לא סמיכין. אבל בעההו"ס והמרדכי והרא"ש וסייעתם לא הסכימו לזה. ולמש"נ טעמם מובן). וכך נוהג החזו"א בעצמו עם לשונות הראשונים.

ועל טענת ירידת הדורות (עיין שבת (ה"ב ב') א"ס ראשונים כמלאכים וכו' ועירובין (ג"ג א') לבן של ראשונים וכו') כבר השיב בשב"ל בהקדמתו בשם תוס' רי"ד, במשל של ננס ע"ג ענק (ועיין תענית (כ"ד א') אי משום תנויי אנו עדיפין מינייהו דבשני דרב יהודה כללו תנויי בניזקין הוה, ואנו קא מתניין בשית סדרין וכו'). והא דרב תנא ופליג, אי"ז מחמת רוחב לבבו כמ"ס החזו"א. דהא קיי"ל רב וריו"ח הלכה כר"י. ור"י לא היה תנא וכמ"ס תוס' ב"ק דכתובות (ח' א'). אלא משום שבאמת היה תנא שקבל מפי רבי וכמ"ס באגרת רש"י פ"ג, ואכמ"ל יותר. ועיין קוב"ש ב"ב אות תרל"ג.

(והנה בתקו"ז תיקון כ"א איתא, דאמוראים בחג"ת ואילו תנאים בנה"י, ועליהם נאמר והאיתנים מוסדי ארץ. והוא תמוה מאד. וכבר תמה ע"ז האריז"ל בלקוטיו שנדפסו בסוף ספר התקונים מכ"י הקדושה. וע"ס מש"כ לפד"ש בזה, ובציאור הגר"א שם השיג על פירוש האריז"ל, וכתב שאין המאמר הולמו, וע"ס בבהגר"א מה שנדחק לפד"ש. אכן לפי המבואר לא נפלאה ולא רחוקה לומר, דאם כי מבחינת סדר הדורות והקבלה היה ל"ל תנאים בחג"ת ואמוראים בנה"י. אבל מבחינת סדרא ועומק העיון בטעמי ההלכה, הענין בהיפך. וא"ס דברי הזהר כפשוטם. שהדבר יסודותו בהרי קדש, שכן נסתבבו הדברים מכבשי דרחמנא, להיות האמוראים בחג"ת והתנאים בנה"י, ותל"מ). וגדולה מזו נראה, דאף הכח שנתנה תורה לב"ד הגדול שבשכנת הגזית, אף הוא מותנה בקבלת כלל ישראל עליהם את הדיינים שנתמנו לכך. ובדרך כלל הדבר פשוט. שהרי הממנים היו חברי ביה"ד הגדול הוהיקים, וכמ"ס הרמב"ם פ"ב מהל' סנהדרין ה"ח, ומעשיהם היו מקובלים על הציבור. אבל אם באמת יאירע שיתמנו באלמות וצדורע, וישראל לא יקבלום עליהו אין להם כח כלל. ויתורץ בזה קושיא העולם, בימי שמעון בן שטח שהסנהדרין כלשכת הגזית היו רובם לדוקים כדאיתא במג"ת, מפני מה לא חל אז עליהם דין ועשית ככל אשר יורוך ולא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. (ושמאל י"ל שהרמב"ם נחבון לתרץ קושיא זו, באומרו בפיה"מ פ"ק דאבות וז"ל, נטו להאמין הדבר שלא יכלו לכבוז אלא ההמון, שאילו היו מוציאים אותו מפייהם היו הורגין אותו, ר"ל דברי תושב"כ. ואמר כל אחד לסייעתו שהוא מאמין בתורה, וחלק על הקבלה שאינה אמתית וכו', אחר שלא יכלו לדחות הכל, הכתוב והמקובל וכו' ע"ש. והנה ודאי מודה הרמב"ם שחלמיהם של דוק ובייתוס לא כפרו בתושב"כ, שהרי כך מוכח בכולי תלמודא (ועיין חזו"א חיו"ד סי' ב' באורד). אלא כונתו על דוק ובייתוס עצמם. אבל י"ל שכונתו שהיו להם חלמיהם שהיו כמותם ממשי, והם הם שיצבו בלשכה"ג בימי שמעון בן שטח. שאם לא נאמר כן, איני יודע מה גרס לו ז"ל לומר כך). אכן לפמש"נ א"ס. דכפי הידוע הדוקים היו עשירים ותקיפים, ורוב המון בית ישראל היו כנגדם, ולא קבלום עליהם. והנה בקונט' ד"ס (שם אות ג') כתב וז"ל, נראה מדברי הרמב"ם שהסכמת כל חכמי ישראל או רובם, יש להם הכח של ב"ד הגדול וכו'. ואף דבב"ד הגדול גופא קיי"ל שהמקום גורם, ואם מלאך בית פאגי והמרה עליהן פטור. היינו וכו' כשב"ד הגדול יושבין בלשכת הגזית הן ב"ד על כל ישראל וכו' אף שאר חכמי ישראל גדולים מהם הרבה בזמן או אפשר גם בחכמה מ"מ גזה"כ שאי אפשר לחלוק על ב"ד הגדול בשום אופן וכו'. וכל זה הוא רק בב"ד של ע"א שהם מיעוטן של חכמים, אבל קיבוץ כל חכמי ישראל או רובן ככל מקום שהם הם ב"ד של כל ישראל מאלהם. וע"כ עליהן אמרה תורה אל השופט אשר יהיה בימים ההם וכו' אפילו בזמן דליכא סמוכין. דהא בשעת חתימת התלמוד כבר בטלה הסמיכה, ומ"מ חייבין כל ישראל לשמוע להן וכו' ע"ס באורד. ולמש"נ תלוי כ"ז בקבלת הציבור ודו"ק.

השמטה לסיומן ט"ו

דוחקים בלשון התנאים להתאים דבריהם עם האמת

ומכאן תוכחת מגולה לחדשים מקרוב באו, חכמים צענייהם, המדמים בנפשם כי הם הם חכמו וגילו ומלאו כי יש פשוטה של משנה. והם מוצאים עוז בנפשם להפוך קערה על פיה, ולקבוע בתי מדרשות לנעירי האלף אשר עדיין לא טעמו טעם עיון התלמוד, ויש אשר גם המורים בעצמם לא זכו לנורחא דשמעתתא מימיהם, והם פוערים פיהם לבלי חק לדבר סרה בפני התלמידים על חכמי התלמוד האמוראים הקדושים, ולומר כי לא ידעו ולא הבינו פשטי המשנה, ועל כן על התלמידים לדרוש ולחקור בעצמם אחר פשוטה של משנה (כדרך שאמר לתלמידיו מייסד כת הקראים ענן חפץ באורייתא שפיר עפ"ל). ולא ידעו החטאים האלה בנפשותם כי ענין פשוטה של משנה היה גלוי וידוע לקדמונים כמש"נ, אבל ידעו גם, כי אנו מפי האמוראים חיים. וכמש"נ בדברינו בחר היטב.

וז"ל הח"ס בדראשוני (ח"א ק"ב ב'), במס' שבת ס"ג א' אמר רב כהנא, כד הוינא בר תמני סרי שנין הוה גמירנא ליה לכולא תלמודא, ולא הוה ידענא דאין מקרא יואל מידי פשוטו עד השתא וכו'. נראה מזה, שחז"ל הפכו הענין ללמוד את בניהם כולא תלמודא והמקראות על דרך הדרושים, מבלי הודיעם הפירוש הפשוט שאין מקרא יואל מידי פשוטו. וזה נראה לכאורה רוע הסדר ח"ו. ואין ספק שכן קבלו איש מפי איש, וכן ראו אבותיהם ואבות אבותיהם מעולם. ועוד מצינו בפרק תפלת השחר כ"ט ב', מנעו בניכם מן ההגיון, ופירש"י, אל תרגילום במקרא יותר מדאי משום דמשכא ע"ס. ובאמת יש מפרשים הגיון שאר חכמות, ומ"מ משמע מנעו בניכם ולא מנעו עצמכם, כי כל החכמות הן רקחות וטבחות לתורה וכו', וא"כ מה טעם ימנעו בניהם, הלא טוב ללמדם מקרא בקטנותם או החכמות האלה, ומזה יעלו לאט לאט למה שהוא יותר גדול וקדוש שהוא חכמת התורה וכו'. אבל האמת יורה דרכו וכו' אם ילמדו בתחלת גדולם פשוט המקראות וחכמת החיזונים שהם חוץ לתורה, אזי טרם יגדלו ויגיעו לחלק הדרושים ותושב"ע"פ שהוא העיקר, כבר בחרו בהפקירא וכפרו בה' ותורתו. כאשר עניינו רואות דבור הרע הזה מכמה מדינות שהפכו הסדר שקבעו ראשונים ונכשלו, ואין אחד מאלה הבנים שלא יאל מהדת בעוה"ר, ואין אחד מהם חפץ בתלמוד ש"ס והוראת אור"ה, ולא יאליח מהם הלכה אמיתית וכו'. ח"ו אל תאבה ולא תשמע עכ"ל. והדברים ק"ו ב"ב של ק"ו לעניננו, באופן שאפילו את"ל שדבריו ז"ל אינם מוסכמים צענינו, אבל צענינו ודאי הדברים חיים וקיימים כמבואר לכל מבין.

סמה הערות שעלו אצלי תוך העתקת הדברים.

[i] ועדיין ל"ע מדוע הוצרך הרי"ף לכללל דהלכה כבתרעה במחלוקת הבבלי וירושלמי. ותיורו של ר"א וסרמן וד"ס סי' ב' אות ט' שהירושלמי גם התקבל בהסכמת חכמי ישראל, אינו עולה בקנה עם דרכו של הרב פישר.

[ii] הנוסח במהרשד"ם מעט שונה "אלא שמ"מ נראה בעיני דשפיר קאמר הח' שאמר לתלמודא דידן פליג אירושלמי ואעפ"י שלא מלאנו כן בפ' ויש לאומר שיאמר לאפוש מחלוקת לא מפשין כבר מלאנו כיוצא בזה במקום אחר בברכת מורים דרבנן דבירושלמי יש חתימה והפוסקים כתבו שאין לחתום כיון שבתלמוד דידן לא מצינו חתימה אע"ג

שלא מלאנו שלא יחתום בפי' וכן ג"כ בצרכות בורא נפשות אמרינן הכי ואע"פ שהרא"פ כתב לחתום באלו השנים כסדרת הירושלמי הרמב"ם ותלמידיו ר"י כתבו שלא לחתום אע"ג שלא בא מפורש בתלמוד דידן העדר החתימה א"כ גם בנ"ד אפשר שהם ידעו טעם למה פסקו שלא כדברי הירושלמי"

[iii] יש לי להביא ראיה אלימתא ליסוד זה. במשנה עירובין [מה ב] נחלקו רבי יוחנן בן נורי וחכמים אם יש קונה שביטה או לא וכן נחקו [בבביתא] אם כחי הפקר קונים שביטה. ובגמרא מכריחה שמחלוקת אחת היא והיינו שריב"נ סובר שכלי הפקר קונים שביטה ואדם כישן ככלי הפקר וקונה שביטה, וחכמים חולקים ולדעתם אין כלי הפקר קונים שביטה ואף אדם אינו קונה. ובגמרא פסקו הלכה כתרומיה לקולא דהיינו שאדם ישן קונה שביטה ויש לו אלפים אמה לכל רוח. וחפאי הפקר אינם קונים שביטה והם כרגלי כל אדם. וביארו בתוספות [מו א ד"ה קמ"ל] שאין זה תרתי דסתרי שהרי ניתן לומר שאדם ישן שאילו היה ער היה קונה, אינו כחפאי הפקר. הא קמן שלהלכה אנו מסתמכים על סברא שצדקה הגמרא מלצה ואין תנא הסובר כך ואין זה סותר לקבלה כיון שצדינים לא נחלקו על דברי התנאים.

תוקן על ידי אליעזר ב- 26/07/2009 15:10:43

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב- 26/7/2009 15:21

מרחביה

[דיון על דברי "בית ישי" הללו והשלכתם האקטואלית-שיטת "רבדים"- התנהל בעצמ"ח, כשבמהלכו נוספה עדות על הבהרה מפי הרב פיישר.]

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב- 26/7/2009 15:56

ספרא וסיפא

בהשטות לבית ישי לסימן זה הוא מבקר בחריפות את הנוטלים חרות לעצמם לפרש משנה שלא כהגמ'. עי"ש.

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב- 26/7/2009 15:59

מרחביה

[ס"ו,ס]
ההשטה המדוברת צוטטה בהודעת אליעזר.]

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב- 26/7/2009 16:38

לוצאטי

ישר כחך אליעזר.

נראה דעת הגרש"פ קרובה לדעה שהצגתי לעיל לגבי סמכות הבבלי והירושלמי, אלא שהוא כתב שהאמוראים דחקו לשון המשנה, ואני נקטתי בשיטת רש"ג הקרובה יותר אל פשט מילות הגמ', לפיה לא דחקו אלא שינו לשון המשנה בהתאם לדעתם.

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב- 26/7/2009 16:47

אליהוא

יש"כ לאליעזר על העתקתו והערותיו. אמנם מה שהעיר בהערה שלי שית' עי' בחי' הרמב"ן שם מה שבאמת הקשה ע"ז דהוי הכרעה שלישית ותי' דאין ה"נ אלא משום הלכה כדברי המיקל בעירוב פסקין מספק להקל דל"ח תרתי דסתרי עי"ש. והארכנו בזה בחי' לבאר שיטת רש"י וכל הראשון ואין כאן המקום.

דווח על תוכן פוגעני

#

נשלח ב- 26/7/2009 21:45

דער_לץ

אליהוא

אתה צודק, את דברי הראשונים אנו מוצאים רק לענין הלכה, והיכן שהדרש אינו להלכה. והגר"א ורמב"ם ורס"ג ותו"ט ורש"ש לא דברו לענין הלכה, ולכן הציעו פשט שלא כהלכה. אבל יש משותף והוא שחז"ל הציעו דרך אחרת מהדרך הפשוט והכוונה הראשונה, פעמים מפני שכך ההלכה (הגר"א ודעמיה) ופעמים אין כך הלכה (שא"ר).

אליעזר,

כתבת שאינך יכול לתרום לנושא הראשון, אך תרמת תרומה נכבדה כי כך כותב רש"פ:

והתלמוד הירושלמי, הואיל ואינו מתוקן אצלנו כל צרכו ואינו מספיק כל הצורך (ל' הראב"ד בפ"א מהל' מע"ש ה"י), ורבו בו השבוסים למיעוט הלומדים בו, ואין עומדין עליו רק אחד בדור (ל' הרשב"א במיוחסות ס' צ"א), ולא היה בידי הראשונים בקביעות מפני העניות ומפני שאר סיבות (ל' החזו"א או"ח ס' י"ג סק"א), וכל מנהגינו אחר בני בבל שמשם קבלנו את התלמוד ולא מא"י (ל' הרא"ש כלל ד' אות י' גבי תענית גשמים), נמצא שלא קבלוהו עליהם ישראל באותה מדה שקבלו עליהם את התלמוד הבבלי ועיין בק"נ פ"ג דמו"ק ס' כ"ב, וז"ל: ומצאתי בכללי פוסקים של כנה"ג לאו"ח, ז"ל, נוהגים הפוסקים לפעמים לפסוק דלא כירושלמי אע"פ שלא בא הדבר מפורש בגמ' דידן היפך הירושלמי. רשד"ם חיו"ד ס' קצ"ב ע"כ. ועכ"ז לא ידענא טעמא דהא מילתא, עכ"ל. אמנם לעיקר דברי רש"פ שתולה עיקר ענין התלמוד בקבלת הרבים, ולא כהחזו"א בשכך היה ראוי לעשות, אין נראה לענ"ד. דקבלת הרבים אינו אלים יותר מדי, ויש אפנים להתירו. ומה שתמיה על החזו"א בענין אלפיים תורה, באמת מושג בדוי הוא, אבל החזו"א לא משתמש בו אלא כמליצה ואינו עיקר הענין. וכל שאר השאלות שלא קיבלנו אלא המפורש ולא המו"מ וכן שחולקים לפעמים על תנאים אינו שייך לעיקר הנושא. כי עם חתימת התלמוד ירדה הרמה פלאים, וזו עובדה. והכירו בכך שלא יוכלו יותר להתמודד עם התלמוד בצורה יותר רצינית, כי גם אם יהיה אחד חכם מאד, עדיין לא יהיה כמו בדור ר' אשי שהיו חכמים רבים מאד, וזה מסקנתם. ואי אפשר שיישאר הכל פתוח למו"מ עד אינסוף, והאמוראים מיצו את הנושאים האלו ברמה מספיק גבוהה, שקשה מאד למצוא ולאתר את הטעויות שלהם, והכירו בכך שאף אחד אינו רואה את עצמו חזק להתמודד עמם. ובקיצור: ראו ישראל את הפער הגדול בין רמת הדין והידע של התלמוד לבין מה שמתחיל להיות לאחר מכן, ולא קרה זה ביום אחד, אלא בשנים שאחרי התלמוד שראו שאין המשכיות לב"ד הגדול של רב אשי, ולאט לאט הבינו שיותר לא יהיה מוסד בעל סמכות וידע במסורת גדולים כ"כ, ולכן מסקנות התלמוד הם המקסימום שיוכל בן אנוש להשיג בתחום תושבע"פ. ומכיון שבאופן כללי זה כך, אין להתיר גם לחכם יחיד לחלוק על דבר קטן, שאם כן אין שום משמעות להענקת הסמכות לתלמוד. ואעפ"כ קבלו רק דברים שהם כלליים בתלמוד כמו מה שנפסק או שברור לכולם, ולא מה שמשמע קצת תוך המו"מ וכמו שנתבאר. זה הנראה לענ"ד וסליחה על הלשון המסורבלה.

נשלח ב-26/7/2009 22:44

אתנחתא

דברי רש"פ יל העדר התקבלות הירושלמי כתבתי לעיל.

ועל דברי הלץ המתלוצץ, ממש מבדח ה"עובדות" המוחלטות שלו, נכון כך אנו מצווים להאמין שיש ירידות הדורות. אך שבדיק בתקופה ההיא של ר"א קרו עובדות ברורות ופשוטות כאלו ושהם מיצו ושהם ידעו הכי טוב וכבר כל החומר התברר עדיין אנו צריכים למודעי.

מנותק זכר

נשלח ב-26/7/2009 23:22

דער_לץ

אתנחתא, אני שמח שזכיתי לספק לך אתנחתא ממירוצ' החיים וקצת שמחה והתלוצצות. אני לא באתי להוכיח את הדברים ולתת לך למודעי, אלא רק להסביר את העמדה הזו שהתקבלה בישראל. טענתי כי זה מה שחשבו חכמי ישראל. לא אמרתי שזה ברור ופשוט - אלא שזה הרציונל של ההחלטה. הנושא אם זה נכון או אם אפשר בכלל להוכיח זאת, הוא נושא חשוב ונכבד, אך לא דברו עליו כאן, וגם לא הרש"פ. וגם דבריך שאנו מצווים להאמין שיש ירידת הדורות - מוטעים. כבר גיליתי דעתי שאין שום סדר כרונולוגי יורד בשום תקופה מתולדות ישראל מבחינת חכמת גדולי ישראל. לא דובר על ירידת הדורות, אלא שהדין על מסורות תושבע"פ משעה שנכתב ועד שנחתם מיצה את עצמו באופן שאין טעם להשאיר אותו עדיין פתוח. ואף שיש משפטים שונים בנושא, יש גם הפכם. ובכל אופן הנימוק של ירידת הדורות לא מוזכר בדברי.

מנותק זכר

נשלח ב-27/7/2009 06:38

לוצאטי

דער לץ מקור דברי הרש"פ מהקדמת הרמב"ם.

דבריך סותרים זה את זה. מתחילה כתבת שעם חתימת התלמוד ירדה הרמה פלאים, וכעת כתבת שרק מפני שהדין מיצה עצמו (מה שאינו נכון כלל, וכל ספרות הראשונים תוכיח).

מנותק זכר

נשלח ב-27/7/2009 08:20

דער_לץ

אם כתבתי שירדה הרמה פלאים, אין הכוונה לרמה האישית - דהיינו שלא ייתכן שיהיה ר' אחאי גאון ברמה של אחד מהאמוראים. אלו דברי נביאות. אלא ליכולת של ציבור החכמים להמשיך את התלמוד, בטל הקיבוץ האמוראי בבבל. וכשכתבתי שהדין מיצה את עצמו, אין הכוונה שאין עוד מה לדבר, וכל שאפשר לדבר צריכים להמשיך. אלא להיפך: ממשיכים בדיון רק אם יש בעיה או חסרון בקיים. עד ר' אשי היה צורך עדיין במיצוי וסיכום ולכן הכל היה פתוח. לפני שנכתבה תושבע"פ כל דיון היה מחליט לפי הבנתו בכל מקום וזמן. מאז שנכתבה בעצם לא היה צריך עוד לשנותה, כי הדברים באו מפי בית דין גדול מאד של

מנותק זכר

חכמים רבים בעלי מסורות, ואף האמוראים הכירו בערך ב"ד כינוס המשניות (כפי שכתבת בעצמך באחת מהודעותיך בשבוע האחרון שהיה זה אוסף מסורות). אמנם נכתבה המשנה ולא נכתבו פירושים ופולפולים שסביבה, והם היו בע"פ כמו שהיתה תושבע"פ עצמה בע"פ תמיד. ואמנם כיון שהתאספו כל יודעי התורה וקבצו מו"מ של מאות שנים ובירורו וזיקקוהו וכתבוהו, אין סבה לשנותו. אא"כ יפלו השמים (באמת בכמה מקומות משנים הגאונים דברים משמעותיים). לא בגלל שמיצו את הנושא ואי אפשר לדבר, אלא שלא צריך יותר לדבר כי הגיעו לבירור המספיק להכרעת ב"ד. כמו שאם ב"ד הגדול החליט לא צריך שוב דיונים, ואין ערעורים וכו', כך כשנעשתה פעולה תלמודית ברמה שכזו, לא טבעי שחכם אחד יוכל לערער עליה, וממילא לא מחלקים בין אחד לשניים או שלש כי אי אפשר להיות כבר גדול בחכמה ובמנין מב"ד של רב אשי לגבי הבנת תושבע"פ, ובמציאות לא היה ב"ד גדול ממנו (גם אם הגר"א היה תנא). ואחת הסבות שאפילו להבין בדיוק מה הגמ' אומרת לא ידעו תמיד הראשונים ועל זה עצמו היה להם ויכוח, קל וחומר להחליט שירדנו לשרשי הדברים וסבותיהם כדי לחלוק.

דווח על תוכן פוגעני

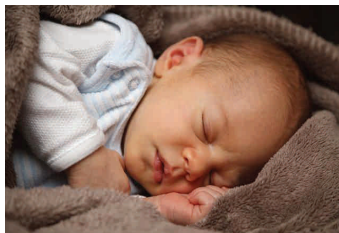
מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בית > פורומים > שירה ספרות ופרוזה > ספרים וסופרים > ראשונים שחולקים על הירושלמי

סך הכל 4 דפים. 1

השורה התחתונה

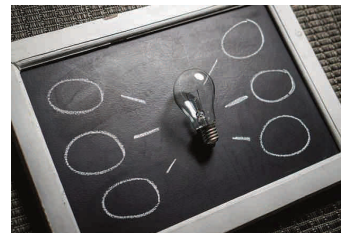
חוסר ערנות של הרופא הסתיים בפיצוי של מיליוני שקלים
כשאנחנו מפקידים את גופינו בידם של הרופאים אנחנו סומכים עליהם שיעשו את הטוב ביותר, אך מה קורה כשמתגלה שחוסר הערכות נכון גרם נזק? קראו כאן>>>

ככה מתחתנים היום בקלות
החלום הכי גדול של כל אדם הוא להגיע לאירוע מושלם. הבעיה היא שבדרך כלל כשאנחנו מגיעים לאירוע אנחנו לא תמיד יודעים איך להתנהל נכון מול כל שלל האפשרויות והדרישות. הנה הפתרון>>>

הכירו את קבוצת כשר נט
מי לא אוהב לצאת לנופש? כולם אוהבים. הדרישה של המגזר החרדי לנופש כשר היא רבה מאוד. הטכנולוגיה אף היא לא פוסחת על המגזר החרדי, וכיום קיימת דרישה גדולה לפלטפורמות כשרות לחיפוש נופש ברשת. האם זה אפשרי?

מהם הדברים שחשוב לבדוק לפני שבוחרים היכן ללמוד?
אחד הדברים החשובים שצריך לבדוק כשהולכים לברר על לימודים הוא, מהם אחוזי ההשמה בתחום הנלמד. איך מבררים את זה? <<<

[שאלות ותשובות](#) • [תנאי שימוש והצהרת פרטיות](#) • [צור קשר](#) • [נגישות](#) • [הנהלת האתר](#) • [פרסמו אצלנו](#)

חדשות	בחדשות קודש	עושים עסקים	תרבות חרדית	לאשה החרדית	בריאות ומדע	רכב ותחבורה	אוכל	תיירות	פורומים
חדשות חוץ	בחדשות חסידים	כלכלה	מוסיקה חרדית	טיפוח	חדשות בריאות	רכב	מתכונים כשרים	חדשות תיירות	יודאו
עיתונות ותקשורת	היכלי הישיבות	צרכנות	על המדף	טעימות	בריאות לדעת	תחבורה	מסעדות	תיירות בישראל	בחדריפדיה
	נפגשים בשמחות	מחשבים	מדיה	סטיילינג	חדשות מדע	אור ירוק	עושים שוק	חוצלארץ	גמ"ח
	אניש	פתרונות ביטוח		במשפחה	חרדים לסביבה	מדריך רכב	יין		קופונים
	תנצב"ה	פרסום ושיווק		לחם עבודה					
	חנים ומועדים			בריאות האשה					
	חינוך			בריאות הילד					

© 2009 כל הזכויות שמורות לחדשות. עשרות פורומים הכוללים חדשות נעיים, מה קורה בחדשות חסידים, חדשות מחסידיות שונות בארץ ובעולם, דיונים בנושאי אקטואליה, פוליטיקה, בטחון ועוד.

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • ספרים וסופרים • ראשונים שחולקים על הירושלמי

47K people like this. Sign Up to see what your friends like.

שלום אורח. באפשרותך [להתחבר](#) או [להירשם](#)

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1 4 3 2 1

הצג תגובות לאשכול מהסוף להתחלה

נשלח ב-11/3/2010 17:15

ד_ר_ל_צ

תוס' תלמיד ר"י הזקן ע"ז מא: (קש"ק עמ' אלף ה') וא"ת תיקשי לשמואל וכן לר"ל מהא דתנן מז: מי שהיה כתלו וכו' ואומר רבי דמוקי בירושלמי פ"ג ה"ו כשמשמחה לכל אבן, ולי נראה דמירי בע"ז של ישראל ואינה בטלה.

דווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

נשלח ב-12/3/2010 12:35

אליעזר

אליעזר כתב:

במשנה עירובין [מה ב] נחלקו רבי יוחנן בן נורי וחכמים אם ישן קונה שביתה או לא וכן נחקו [בבריתא] אם כחי הפקר קונים שביתה. ובגמרא מכריחה שמחלוקת אחת היא והיינו שריב"ג סובר שכלי הפקר קונים שביתה ואדם כישן ככלי הפקר וקונה שביתה, וחכמים חולקים ולדעתם אין כלי הפקר קונים שביתה ואף אדם אינו קונה. ובגמרא פסקו הלכה כתרומהו לקולא דהיינו שאדם ישן קונה שביתה ויש לו אלפים אמה לכל רוח. וחפצי הפקר אינם קונים שביתה והם כרגלי כל אדם. וביארו בתוספות [מו א ד"ה קמ"ל] שאין זה תרתי דסתרי שהרי ניתן לומר שאדם ישן שאילו היה ער היה קונה, אינו כחפצי הפקר. הא קמן שלהלכה אנו מסתמכים על סברא שבדעת הגמרא מלבה ואין תנא הסובר כך ואין זה סותר לקבלה כיון שבדינים לא נחלקו על דברי התנאים.

אליהוא כתב:

ע"י בחי' הרמב"ן שם מה שבאמת הקשה ע"ז דהוי הכרעה שלישית ותי' דאין ה"נ אלא משום הלכה כדברי המיקל בעירוב פסקינן מספק להקל דל"ח תרתי דסתרי ע"ש. והארכנו בזה בחי' לבאר שיטת רש"י וכל הראשון ואין כאן המקום.

אמת שכ"כ שם הרמב"ן אבל ש"ר כתבו להדיא כדברי עיין בתוס' ושאר חכמי צרפת וכ"כ גם הריטב"א זל"ש: "אנן כי פסקינן כר' יוחנן בן נורי באדם כהלכתיה ולא מטעמיה הוא דטעמא דידיה משום דחפצי הפקר קונין שביתה ואנן נקטינן דטעמא משום דכיון דאילו נעור קני ישן נמי קני וכדפירש ר"י ז"ל"

ובאותו עניין ראוי להסמך את דברי הרמב"ן בדרשה לר"ה המפרש את המחלוקת באופן התקיעות: "וכיון שנחלקו התנאים ביבבה האמורה בתורה מה היא, בא ר' אבהו והוסיף ואמר דילמא גנח ויליל היא תרועה יבבא של תורה, ואע"פ שאין דרך האמוראין בתלמוד לחלוק על התנאים, חשש ר' אבהו כיון שאין להם קבלה בתרועה אלא שהיא יבבא כדרך שהנשים מיבבות, דילמא גנח ויליל הוא שהרבה עושות כך, ורצה להוציאנו מכל ספק ותקן שנתקע תשר"ת". נראה שדעתו כי מה שאין האמוראים חולקים על התנאים הוא לא מצד גדולתם וחכמתם אלא מפני הקבלה שהייתה בידם.

[לעיקר דבריו השוו עם דברי הרמב"ם במו"נ (פ"כ כב) על אישיותו ההיסטורית של איוב: 'אחד החכמים אומר שהוא היה בימי האבות, ואחד מהם אומר שהוא היה בימי משה. אחד מהם אומר שהוא היה בימי דוד, ואחד מהם אומר שהוא היה מן עולי בבל. וזה מחזק את דברי מי שאמר שהוא לא היה ולא נברא']

דווח על תוכן פוגעני

מנותק

זכר

נשלח ב-15/3/2010 02:53

אליהוא

מנותק

זכר

אליעזר. גם אני לא באתי אלא לומר שכבר הוקשה כן בבית מדרשם של רבותינו הראשונים ואין חדש תחת השמש.

כמדומה שלא צוטט כאן באשכול לשונו הזהב של רבינו הרי"ד בתשובתו סי' ס"ב "שכך עשו חכמי המשנה והתלמוד לא נמנעו מעולם האחרונים לדבר על הראשונים ומלהכריע ביניהם ומלסתור דבריהם, וכמה משניות סתרו האמוראים לומר שאין הלכה כמותם, וגדולה החכמה מן החכם, ואין חכם שינקה מן השגיאות, שאין החכמה תמימה בלתי לה' לבדו".

דווח על תוכן פוגעני

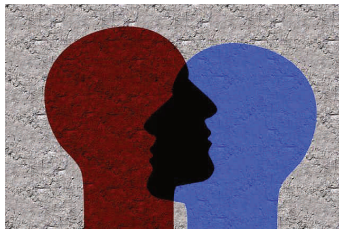
מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בית > פורומים > שירה ספרות ופרוזה > ספרים וסופרים > ראשונים שחולקים על הירושלמי

סך הכל 4 דפים. 1 2 3 4

השורה התחתונה

לימודי פסיכותרפיה: למי זה מתאים?

על מנת להשתלב בתחום הפסיכותרפיה נדרשת הכשרה מקצועית. התוכנית מציעה הכשרה מקצועית ולימודים נפרדים לחרדים בעלי רקע במקצועות טיפוליים. להמשך פרטים >

מיטב השמלות לכלה

ככה מתחתנים היום בקלות

החלום הכי גדול של כל אדם הוא להגיע לאירוע מושלם. הבעיה היא שבדרך כלל כשאנחנו מגיעים לאירוע אנחנו לא תמיד יודעים איך להתנהל נכון מול כל שלל האפשרויות והדרישות. הנה הפתרון >>>

הכירו את קבוצת כשר נט

מי לא אוהב לצאת לנופש? כולם אוהבים. הדרישה של המגזר החרדי לנופש כשר היא רבה מאוד. הטכנולוגיה אף היא לא פוסחת על המגזר החרדי, וכיום קיימת דרישה גדולה לפלטפורמות כשרות לחיפוש נופש ברשת. האם זה אפשרי?

מהם הדברים שחשוב לבדוק לפני שבוחרים היכן ללמוד?

אחד הדברים החשובים שצריך לבדוק כשהולכים לברר על לימודים הוא, מהם אחוזי ההשמה בתחום הנלמד. איך מבררים את זה? >>>

שאלות ותשובות • תנאי שימוש והצהרת פרטיות • צור קשר • נגישות • הנהלת האתר • פרסמו אצלנו

חדשות	בחצרות קודש	עושים עסקים	תרבות חרדית	לאשה החרדית	בריאות ומדע	רכב ותחבורה	אוכל	תיירות	פורומים
מבזקים	בחצרות חסידים	כלכלה	מוסיקה חרדית	טיפוח	חדשות בריאות	רכב	מתכונים כשרים	חדשות תיירות	וידאו
אקטואליה	היכלי הישיבות	צרכנות	על המדף	טעימות	בריא לדעת	תחבורה	מסעדות	תיירות בישראל	בחדריפדיה
פוליטי	נפגשים בשמחות	מחשבים	מדיה	סטיילינג	חדשות מדע	אור ירוק	עושים שוק	חוצלארץ	גמ"ח
חדשות חוץ	אנ"ש	פתרונות ביטוח		במשפחה	חרדים לסביבה	מדריך רכב	יין		קופונים
עיתונות ותקשורת	תנצב"ה	פרסום ושיווק		לחם עבודה					
	חגים ומועדים			בריאות האישה					
	חינוך			בריאות הילד					

© 2009 כל הזכויות שמורות לחדשות. קטגוריית אקטואליה וחדשות: עשרות פורומים הכוללים חדשות נעייס, מה קורה בחצרות חסידים, חדשות מחסידויות שונות בארץ ובעולם, דיונים בנושאי אקטואליה, פוליטיקה, בטחון ועוד.